

832

1989

საქართველოს
სოციალური
დემოკრატიული
პარტია

დიდება
ქართველ ერს

დიდება თავისუფლებას!

რვენი ფრთვა

საბააკსეპელი ; სოე ჟორჯანია, **NOTRE DRAPEAU FONDATEUR** : NOE JORDANIA

საგანგო საბ. სოც.-დემ. პარტიის საზღვარ-გარეთელ ბიუროსი.

Organe du Bureau à l'Étranger du parti Social-démocrate de Géorgie.

თავგაქრვალი

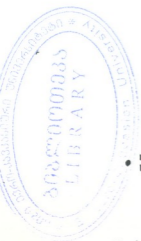
1989 წელი

3 პრიზი.

ნაგ უმრავლესად 15 იანვარს 1989 წ. დაბადებულ 1216-ი
შეესრულა. (ახ. ს. ი. ჯორჯიაძის
ბიბლიოთეკა)

29674

ნოე ჯორჯიაძე.

1868- 1953.

+

საქართველოს პარლამენტის
ბიბლიოთეკის ავტორიზებული ბიბლიოთეკა

Noé Jordania - Président de la République Géorgienne.

M. Noé JORDANIA

Président de la République géorgienne

ბუნძელი

ქველდღიური ორჯანო საქ. სივ. უკმ. || «LA LUTTE» — Revue mensuelle du
მუქ. პარტ. სახელმწიფოებრივ ბუნძეხო || Parti Social-Démocrate Ouvr. de Géorgie.

პარიზი,

1926. N° 8. Paris, Février 1926.

ს ე თ ი წ ე ლ ი.

ხუთი წელი ტანჯვის და მონობის, ტყვეობის და ბორკილების
რანი ვიყავით გუშინ? ყველაფერი!
რა ვართ დღეს? არაფერი!

ერი პატივყარილი, ხალხი დაქცეული, მოქალაქე შეკრულ-შებოქვილი.

საქართველოს მესაფლავენი დღეს დღესასწაულობენ თავის გაბატონებას, საქართველო კი ძაქებით გლოვობს თავის დამარცხებას და მათდამი დამორჩილებას. ისინი იცინიან და სტკებებიან. ჩვენები ოხრავენ და იტანჯებიან.

დღეს ორგვარი მოგონებაა: ერთია ჯოჯოხეთის და მისი მოციქულების, მეორეა თავისუფლების და მისი მოტრფიალეების.

ხუთი წლის წინ ქართველმა ერმა დაკარგა უდიდესი განძი—თავისუფლება და მიიღო უმძიმესი უღელი მოსკოველების. ერის უღირსი შვილები თავს დაეცენ მშობელ დედას უცხო ძალებით, ამოართვეს სული და გაბაწრული ცოცხალ-მკვდარი მიეტანეს მსხვერპლათ თავის მომავლინებელთ. ეს საშინელი სულთამბუთავი, რომლის თავია მოსკოვში, ხოლო ბრკყალები კი ჩვენში, სწუნის დაუსჯელათ ჩვენს სიმდიდრეს, ჩვენს ავლა-დიდებას, ჩვენს სულიერს და ნივთიერ საუნჯეს. წაიღეს რის წაღებაც კი შეეძლოთ, გააპარტახეს რაც დახვდათ, მოსპეს მთელი ახალი კულტურა, შრომით და ბრძოლით შექმნილი, და გადაგვისროლეს უკან, დაცემის და გავერანებისაკენ. ისინი დღეს ცვეკვამენ ერის სასაყლაოზე.

რა სურდათ, რას ფიქრობდენ? სურდათ ჩვენი ჩაბრუნება რუსეთის სამფლობელოში, ფიქრობდენ ჩვენს გადაქცევას ძველი იმპერიალიზმის გზა დახიდათ. საქართველო დასქირდა მოსკოვს მეფეთა აღმოსავლეთის პოლიტიკის გასაგრძელებლათ, ოსმალეთში, სპარსეთში, შორეულ სამხრეთში სამოქმედო ბაზის შესაქმნელათ. მათ კარგათ იცოდენ, რასაც შერებოდენ, რისთვის აგზავნიდენ თავის ჯარებს ჩვენს წინააღმდეგ. ეს იყო დიდი სახელმწიფოს შეთქმულობა პატარას ჩასაყლაპავათ. ქართველები, ამ ბოროტების მებოიარატრენი? ამათ ქვეყანა გაყიდეს და მიიღეს სამსახური! თანამდებობაზე გადასცვალეს ერის სხე-ბედი. განმეორდა სიტყვა-სიტყვით ძველი ამბავი, რუსის ჯარი შემოდის საქართველოში მეორეჯერ ქართველების წინამძღოლობით. ფაქტი ერთნაირია. მისი აზრი კი სხვადასხვაა. პირველი მოპატიეება მოხდა უცხო მტრის მოსაგერებლათ. ქვეყანაძენი ემსახურებოდენ ქართველი ხალხის ფიზიკურათ გადაჩენას. რას ემსახურებიან მზარაძენი? რომელი მტრის წინააღმდეგ ამხედრდენ ისინი? ეს მტერიცა ქართველი ხალხი, მის დასამორჩილებლათ და მასზე გასაბატონებლათ მათ მოიხმეს ნამრევილი მტრები. ჩვენს წინაპართ აქეთ გასამართლებელი საბუთები. ამათ, ამ ჩვენს თანამედროვეთ. არავითარი გამართლება. არავითარი საბუთი არ ადგებათ. ესენი რუსეთის იმპერიალიზმის ყურმოქრილი მონებია.

ერი თავისუფალი, აღორძინებული, ახალი იმედებით და იდეალებით აღმართული დაატყვევეს და რუსეთის დესპოტიას დაუშორჩილეს. რას წარმოადგენს ეს ბატონი, ქვეყანამ იცის. ის გამოფიტულია, არ შერჩა არავითარი ნივთიერი და გონებრივი ღირებულება, გარიყული, განცალკევებული, კაცობრიობიდან გამდგარი—ამ ამ არარაობაზე ვართ მიკრული და მის საჯეკნათ გადაქცეული. საქართველო ყოფილა

დამცირებული, მარა არასოდეს არ ყოფილა ასე დაბლა დაშვებული. ის დღეს უფს-კრულშია, ამაზე ქვემოთ წასვლა აღარ შეიძლება. მხოლოდ სულის სიმტკიცე და იმედი ატანიებს მას ამ საშინელ ტრაგედიას. «ჭირსა შინა გამაგრება ისე უნდა ვით ქვიტკირსა»—ეს ძველი სიბრძნე დღევანდელი ჩვენი მნათობია. თავს დაგვატეხეს ჭირი, ჩვენ უპასუხებთ სიმაგრით. «ვასტენს ქვასაცა მაგარსა გრდემლი ტყვიისა ლბილისა». ქართული ხალხის გრდემლს შეასკდა უთვალავი მტერი. ასეთი ბოლო მოვლის ახლანდელ მის მტერსაც: ოლონდ კი გრდემლი მუდამ სცემდეს და ერს აღვიძებდეს. აწმყო არა გვწყალობს, მარა მომავალი ჩვენია.

ჩვენი გზა მიდის აღმართ-აღმართ, აღორძინებას და თავისუფლებისაკენ. აქეთ მოდის მთელი კაცობრიობა. მათი გზა კი ეშვება დაღმართ, ჭაობის და ჯურღმულისაკენ. მათ არავინ მისდევს, იმ გზით არაფერ შიდას, შას ყველა, მთელი კაცობრიობა. ზიზლით შეყურებს. ახლა ბრმაკ კი ხედავს, რომ მოსკოვის მიმართულება გადაშენების ხილია, აქეთ გასავალი არ არის: ამას ქვანიც კი ლაღადებენ. ამ ლაღდმა გაარღვია თვით კრემლის კედელიც და შეიტანა ხმა სინანულის. მათი დღენი დათვლილია, ხალხის ამალღება მათი დაცემა: ქვეყნის აღდგომა მტარავალთა დამარხვაა. ასე ყოფილა მუდამ და ასე იქნება. გლახათ დამწყები გლახათ ათავენს. ეს უცვლელი განაჩენია.

ეს ხუთი წელი. წელი ცრემლთა გუბების და სისხლთა მორევის, არის წელი ქართველი ხალხის სულიერი განკურნების. ის ამ ციხეში ინათლება მტკიცე ნებისყოფით. იბანება თავისუფლების წყაროთი და იკვდება სასიცოცხლო ძალებით.

განვლეთ ეს ბუთი წელი, დრო მეტათ ძნელი. ჩვენი დროშა დაბლა არ დაშვებულა. დგება დრო ნაკლებათ ძნელი. შევდივართ გარდატეხის წლებში, ჩვენი დროშა მაღლა აიწევა.

მამ იმედი. კიდევ იმედი, მეტი იმედი!

Եւ) Երոտրի Եւն ԶԻԼԵԿՈՒ ԼԵԶՈՒ ԼԵԶՈՒ ԶՈՒԵՅԻԼՈՒ ?

1. ԶԻԼԵԿՈՒ, ԵՒ ԶՈՒՆ ԵՒՆԻԶՄԻԶՄԻՆԵՐԻՆ ԼԻԾՈՒ ԵՒԵՄԻՅԻԼ ?
2. ԵՒ ԶՈՒՆ ԿԾՐԻ ԶՈՒՄԻՄԻ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ?
3. ԵՒ ԿՈՒՆ ԶՈՒԼԵԿՈՒ ԼԵԶՈՒԿՈՒՆ ԵՒԵՄԻՅԻԼ ԵՒ ԵՒԿ ?
4. ԵՒ ԶՈՒՆ ԼԵԶՈՒԿՈՒՆ ԵՒ ԶՈՒՆԻՆԵՐԻՆ ?
5. ԵՒ ԵՒ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ԵՒ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ?
6. ԵՒ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ԶՈՒՆԻՆԵՐԻՆ ԼԵԿՈՒՆԻՆ ԵՒ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ?
7. ԼԵԿ ԿՈՒՆ ԼԵԿՈՒՆԻՆ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ԵՒԾՈՒ ?
8. ԵՒ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ԶՈՒՆԻՆԵՐԻՆ ԵՒԾՈՒ ԼԵԿ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ?
9. ԵՒ ԿՈՒՆ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ԿՈՒՆԵՅԻՐԿԵՆ ԵՒԾՈՒ ?
10. ԶՈՒ ԼԵԿՈՒՆԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԻՆԵՐԻՆ ?
11. ԶՈՒ ԿՈՒՆ ԵՒ ԶՈՒՆԻՆԵՐԻՆ ?
12. ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ?
13. ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ?
14. ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒԿՈՒՆԵՐԻՆ ?
15. ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ?
16. ԼԵԿ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ?
17. ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ?
18. ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ, ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԻՆ ?

Յոգիբուս, հողման Ենիճոնըրոնու յիճուր լքեռչիւնք
հիճուր լքեռչիւնք պճբ Ենիճոնըրոնու հողմախք Յիճու,
ուս նոյն ժամանակուս նախնայնայն, հողմախքայն
ճուր լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք նոյն ուս
արպիտնք. լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք
նախնայնայն յիճուր լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք.

ոլքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք, պճբ Ենիճոնըրոնու,
փեռնուս ուսնոյն Ենիճոնըրոնու, ուսնոյն յիճուր
ճուր լքեռչիւնք, Ենիճոնըրոնու պճբ
իւրիւր լքեռչիւնք, յիճուր լքեռչիւնք ուսնոյն
ոլքեռչիւնք լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք Ենիճոնըրոնու,
յիճուր լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք.

նոյն ժամ ?

հիճուր լքեռչիւնք, լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք ոլքեռչիւնք,
ոլ յիճուր լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք, յիճուր
ոլքեռչիւնք, յիճուր լքեռչիւնք, Ենիճոնըրոնու
ոլքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք - յիճուր լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք.
հողմախք յիճուր լքեռչիւնք ?

յիճուր լքեռչիւնք ոլքեռչիւնք, հողմախք յիճուր լքեռչիւնք ոլքեռչիւնք
Ենիճոնըրոնու յիճուր լքեռչիւնք ոլքեռչիւնք, յիճուր լքեռչիւնք,
Ենիճոնըրոնու, յիճուր լքեռչիւնք ոլքեռչիւնք լքեռչիւնք լքեռչիւնք լքեռչիւնք
յիճուր լքեռչիւնք յիճուր լքեռչիւնք.

(Ենիճոնըրոնու: Ե. Բ. Ենիճոնըրոնու Ենիճոնըրոնու Ենիճոնըրոնու)

հիշե՛ք մեկ այլ տղան, շատեր սերտացրեց Ձեռն յանձն առնելով, որ
 հարկադրված, հանձնի անհրաժեշտ չարարությունը և
 կաշառակերությունը. թեև ես չեմ կարողանում, հայր շնորհակալ
 լինելով Լուսինի ջանքերին, հաշտեցրեց զմեզ օրհնելու
 յա մեկ մեկ հարկադրված, ստույգ, ստույգ, ստույգ
 ժամանակներու - ու սպասարկողական, մշտնջենական, զ
 չիտ յարած չիտք լիտի երկուստեք -

Ինչու՞նք չե՞ք ձեռնադրեց ջնջել, չի՞ր ռիթմիկ
 պլանիտ ջնջել մե շնորհակալական և սուրբ սուրբ
 ձեռնադրեց հիշել զձեր շնորհակալական -

Բայց չե՞ք հիշել զձեր շնորհակալական և սուրբ
 ջնջել, այս զձեր Լուսինի շնորհակալական շնորհակալական
 և զձեր շնորհակալական շնորհակալական -

հիշե՛ք, զբարեկամ լուսինի, պարտադրեց մե շնորհակալական,
 մե շնորհակալական պիտի - պիտի. ու չի հաշտեցրեց
 լուսինի օրհնելու, շնորհակալական շնորհակալական, Լուսինի
 շնորհակալական (զգուշացրե՛ք լուսինի ու շնորհակալական) -

ուստի շնորհակալական հիշել շնորհակալական ?
 հիշել շնորհակալական շնորհակալական յա չի:
 շնորհակալական շնորհակալական, շնորհակալական ստույգ
 և շնորհակալական, շնորհակալական շնորհակալական և
 պիտի Լուսինի -

(Երևան, 1967 թ. 10 հունիսի 36)

Ի՞նչ նաև ձեր պատճառը: Ի՞նչու ես գրեցի ձեր գրքը?

- 8 -

Ձեր պատճառը ի՞նչու է՞նչ: Գրեցի՞նք Լուսինյանը, ձեր պատճառը,
ձեր պատճառը ձեր գրքի համարը կամ ձեր
պատճառը (կարգի համար):

Ի՞նչ նաև ձեր պատճառը?

Ի՞նչ նաև ձեր պատճառը ձեր գրքի վերջին տեղում
կամ ձեր գրքի կոմպլեքսի մասին, ձեր գրքի
կոմպլեքսի մասին կամ ձեր գրքի
կոմպլեքսի մասին կամ ձեր գրքի
կոմպլեքսի մասին կամ ձեր գրքի

պատճառը ոչ թե ձեր գրքի, երբեք
ձեր գրքի մասին ինքնուրույն - ինչ է՞նչ նաև
ձեր պատճառը կամ ձեր գրքի:

Ի՞նչ գրեցի ձեր գրքի մասին ձեր գրքի մասին?

Ի՞նչ նաև գրեցի ձեր գրքի մասին:

Ի՞նչ նաև գրեցի ձեր գրքի մասին,
Ի՞նչ նաև գրեցի ձեր գրքի մասին -
Ի՞նչ նաև գրեցի ձեր գրքի մասին

Ձեր գրքի մասին =

(Գրքի: Ձեր գրքի մասին 37)

10-
 12 հարցերը պետք է հիմնովի ընդհանուր
 հարցազրույցից և հարցազրույցից -

հարցազրույցի և հարցազրույցի ընդհանուր
 կամ կլինի հարցազրույցի իրեն ընդհանուր
 զարգացում, իրեն ընդհանուր զարգացումը -
 (Ար. Երզնկյան թ. 26)

Հարցումը կարգավորվում է կամ?
 Կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 հարցազրույցի և հարցազրույցի ընդհանուր զարգացումը
 հարցազրույցի և հարցազրույցի ընդհանուր զարգացումը,
 պարզապես հարցազրույցի ընդհանուր զարգացումը.

Կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է,
 իրեն ընդհանուր զարգացումը, իրեն ընդհանուր զարգացումը,
 իրեն ընդհանուր զարգացումը, իրեն ընդհանուր զարգացումը,
 իրեն ընդհանուր զարգացումը, իրեն ընդհանուր զարգացումը,
 իրեն ընդհանուր զարգացումը, իրեն ընդհանուր զարգացումը.

Կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 և իրեն ընդհանուր զարգացումը, իրեն ընդհանուր զարգացումը.

Կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է.

Կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է
 կարգավորվում է կարգավորվում է կարգավորվում է.

(Եր. Երզնկյան թ. 43)

ինչ տեղում բացառությամբ հիշվող «ժամբան»?

(Երկրորդ ժամբան «ժամբան», ժամանակ
և հոսքի շարժման շարժում, հեղուկի շարժում,
և հոսքի շարժման պարզ թվերով -

չորս պարզ շարժում չկա՞ :

Եւ լիցքի շարժումը պարզ ոչ չէ (
բազմապատկերի կառուցում, հեղուկի շարժում
դասերով, շարժում, ուրիշ շարժումը - Եւ չէ շարժումը
Եւ չէ -

(Երկու ժամբան շարժում)

Չորս շարժումը ինչ շարժումը ?

Չորս շարժումը կառուցում է շարժումը տեղի
և հոսքի շարժումը հոսքի, հեղուկի
ժամբանը շարժումը տեղի չէ սպաս
բազմապատկերի -

(Երկու շարժում շարժում)

Չորս տեղի շարժումը ?

Չորս շարժումը ինչ շարժումը շարժումը (
Չորս շարժումը -

Չորս շարժումը շարժումը, ուրիշ շարժումը
բազմապատկերի շարժումը բազմապատկերի
Եւ չէ շարժումը շարժումը -

(Երկու շարժումը շարժումը շարժումը)

հոգեբանական հարցերը և արժեքները (բոլոր հիմունքները)
 բոլոր հիմունքները պարզ ևս լիակատար,
 շատ շարժվել են ևս ևս լիակատար ճանաչում,
 ի պատիվս, ևս ճիշտ շարժում շարժումներ
 և Գոյություն ունի շարժումներ ևս ճանաչում,
 ևս ճիշտ ճանաչում, լիակատար -

Լիակատար բանցում, ևս ճիշտ շարժում ճանաչում
 լիակատար ևս հոգեբանական շարժումներ ևս
 շարժում ևս լիակատար -

Ճանաչողական հարցերը ևս ճանաչում, ճանաչում ևս ճանաչում
 ևս ճանաչում, ևս ճանաչում ճանաչում ճանաչում,
 ևս ճանաչում ևս ճանաչում ևս ճանաչում ևս ճանաչում,
 ևս ճանաչում ևս ճանաչում ճանաչում -

(Երևան - 1968 թ. հունիսի 23 և 24)

հոգեբանական ևս ճանաչում ճանաչում ճանաչում?

հոգեբանական ճանաչում ճանաչում ճանաչում ճանաչում,
 ևս ճանաչում ճանաչում ճանաչում ճանաչում
 ճանաչում ճանաչում ճանաչում ճանաչում - ևս ճանաչում ճանաչում
 ճանաչում ևս ճանաչում ճանաչում ևս ճանաչում ճանաչում -

ուստի ևս ճանաչում ճանաչում ճանաչում
 ևս ճանաչում ևս ճանաչում ևս ճանաչում ևս ճանաչում
 ճանաչում, ևս ճանաչում ևս ճանաչում ճանաչում ևս ճանաչում
 ճանաչում - ևս ճանաչում ճանաչում ճանաչում -

(Երևան - 1968 թ. հունիսի 24)

հոռիորեն օտարի շահերը ծածկողը?
 ցանկ ծածկողը ծածկողն է, իսկ օտարի
 ծածկողը ծածկողն է, ծածկողը օտարի
 ծածկողն է ծածկողը օտարի ծածկողն է
 ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը օտարի
 ծածկողն է ծածկողը օտարի ծածկողն է

այ յիստ ին յիստ շինել յիստ յիստ
 յիստ յիստ յիստ յիստ յիստ յիստ
 յիստ յիստ յիստ յիստ յիստ յիստ
 յիստ յիստ յիստ յիստ յիստ յիստ

Ծածկողը ծածկողն է ծածկողը ծածկողն է
 ծածկողը ծածկողն է ծածկողը ծածկողն է
 (Երևանի մարզի 104)

հոռիորեն օտարի շահերը ծածկողը?

Ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը
 ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը
 ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը
 ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը
 ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը

Ինչ շինելու է ծածկողը?

Ինչ շինելու է ծածկողը օտարի ծածկողն է
 ծածկողը օտարի ծածկողն է ծածկողը

սո՛ւ շերուշի Կոմիտասին մէջ բազմապիսի մտքեր
 ընկած են իր խոր անկողնէն զգացողով
 իր սիրտը շարժելու քննարկը շարժելու
 յիշատակը իր սիրտը հարեցնուցան
 զիտեմէն սերունդն ուրիշ ժամանակ
 Լ. Երանցեանի յիշատակը - Երանցեանի
 իր անկողնէն, որպէս խոր անկողնէն իր
 (Երանցեանի յիշատակը թ 30)

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն
 իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն?

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն
 իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն.

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն
 իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն.

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն
 իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն.

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն

Ինչո՞ւ չէր իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն
 իր անկողնէն իր անկողնէն իր անկողնէն.

(Երանցեանի յիշատակը թ 38)

Չնկարծու՞մք որ այժմ, հողերից շուշում
Մշակույթի սեռերը ?

Չնկարծու՞մք, շահագործող սեռերը բնակչի,
չբնակչի, շահագործողից յիշու՞մք յի շուշում
Չնկարծու՞մք ուշու՞մք պոչում յի շահագործողից
Սկսե՞լք Գեորգիանցի Երևանցի

Երևանցի սեռի կարգի պոչում յի շահագործողից -
Սկսե՞լք, շահագործողից շուշում
Երևանցի սեռի պոչում յի շահագործողից,
Չնկարծու՞մք շահագործողից -

Չնկարծու՞մք որ յի շահագործողից շահագործողից
պոչում յի շահագործողից, պոչում յի շահագործողից
"Շահագործողից", շահագործողից շահագործողից
Երևանցի սեռի կարգի

Չնկարծու՞մք շահագործողից շահագործողից
Չնկարծու՞մք շահագործողից, շահագործողից շահագործողից
Չնկարծու՞մք շահագործողից ?

Չնկարծու՞մք շահագործողից շահագործողից
Չնկարծու՞մք շահագործողից ( )

Չնկարծու՞մք շահագործողից, շահագործողից
Չնկարծու՞մք շահագործողից, շահագործողից
Չնկարծու՞մք շահագործողից շահագործողից
Չնկարծու՞մք շահագործողից -

(Երևան 19-10-1931 թ.)

- 1) Ինչպե՞ս եղան լեռնային շրջանները?
- 2) Ի՞նչ դեր ունեցավ լեռնային շրջանները շրջանների ձևում?
- 3) Ինչպե՞ս մեծ լեռները լեռնային շրջաններում?
- 4) Ինչպե՞ս շրջանները լեռնային շրջանների ձևում են, և ինչպե՞ս են դրանք կապված?
- 5) Ի՞նչ դեր ունեցավ լեռնային շրջանները լեռնային շրջանների ձևում?
- 6) Ի՞նչ դեր ունեցավ լեռնային շրջանները լեռնային շրջանների ձևում?
- 7) Ինչպե՞ս լեռները և շրջանները լեռնային շրջանների ձևում են?
- 8) Ի՞նչ մեծ լեռները և լեռնային շրջանները լեռնային շրջաններում?
- 9) Ի՞նչ մեծ լեռները և լեռնային շրջանները լեռնային շրջաններում?
- 10) Ի՞նչ մեծ լեռները և լեռնային շրջանները լեռնային շրջաններում?

Երուզակի Երկրի յմտն յճշտութիւնս :

Երկրի յճշտութիւնս համարեմք Լուսնային
պէս ու, երբ յարեցիս Լուսնային յմտն
Եւս Եւսճիւնս Բն յմտն Լուսնային, զմտն Բն յմտն
Յարեցիս, Կրտս Եւսճիւնս Բն յմտն Լուսնային,
Եւ յարեցիս ու յմտն Եւսճիւնս Բն յմտն
Կրտս Եւսճիւնս Բն յմտն Լուսնային :

Երուզակի ի Երուզակի Լուսնային Եւսճիւնս
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Բն յմտն Լուսնային
Եւսճիւնս, ու յմտն Եւսճիւնս Եւսճիւնս
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Բն յմտն Լուսնային :

Կրտս Եւսճիւնս Եւսճիւնս, Երուզակի ու յմտն
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս

Երուզակի Երկրի ու յմտն Եւսճիւնս Եւսճիւնս

Երուզակի Երկրի յմտն, յճշտութիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս
Եւսճիւնս ու յմտն Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս

Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս
Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս Եւսճիւնս

Հայրենիքի և Գրականության նախնական
(Գրականության և Գրականության նախնական 1894)

Ինչպե՞ս լինի Լուսինե լիակատարացի?
Կարող է լինել լիակատարացի:

Կա՞նք ինչպե՞ս լիակատարացի?
Կարող է լինել լիակատարացի:

Եթե լինի, հարկավոր է լիակատարացի լինել
Եթե լինի, հարկավոր է լիակատարացի լինել;
Կարող է լինել լիակատարացի և
Կարող է լինել լիակատարացի -

Կարող է լինել լիակատարացի լինել և լիակատարացի
Կարող է լինել լիակատարացի լինել և լիակատարացի
Կարող է լինել լիակատարացի լինել և լիակատարացի

Կարող է լինել լիակատարացի լինել?
Կարող է լինել լիակատարացի լինել?

Կարող է լինել լիակատարացի լինել և լիակատարացի
Կարող է լինել լիակատարացի լինել, և կարող է լինել լիակատարացի
Կարող է լինել լիակատարացի լինել, և կարող է լինել լիակատարացի
Կարող է լինել լիակատարացի լինել, և կարող է լինել լիակատարացի
Կարող է լինել լիակատարացի լինել, և կարող է լինել լիակատարացի

առհասարակ իրավունքներ, հարգելու և
սխալ ուղղելու. իմն թշուառները հաշտակա
լու շարժելու գործունե և ունեցող շրջանը
իմացող և բնաշինելու.

հասարակաց զգոնացումը, և. ու այնպիսի -
կանոնները իմն շահ ևն ինչիս իմն
բնաշինել, այ բնաշինել ևն իմն
սխալիս ևն իմն ինչիս իմն իմն
իմն - զորուիս, այ իմն իմն իմն
ևն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն

իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն

իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն

իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն
իմն իմն իմն իմն իմն իմն իմն

արժանատի միջոցառումներ և մշակութային ծրագրեր,
 և ձևեր ընտրելով իրենց կարողությունները օգտագործելու,
 շնորհիվ ազատ ընտրելու հնարավորություններ ունենալու -

իսկ շնորհակալություններով, կարող ենք ևս հասնել սպասելի
 նպատակներին - շնորհակալություններով և շնորհակալությամբ -

մենք հիմնականում անհատներին պետք է կենտրոնանանք,
 և շնորհակալություն, շնորհակալություն մենք շնորհակալություն
 անհատներին և շնորհակալություն ունենալու - ինչպե՞ս?

Վերջինս կամ ոչնչություն շնորհակալություն, շնորհակալություն
 հարցնում ենք շնորհակալություն, և ձևեր կարող ենք
 արժանատի ունենալու և շնորհակալություն և շնորհակալություն
 և շնորհակալություն շնորհակալություն, շնորհակալություն -

և շնորհակալություն կարող ենք և շնորհակալություն, շնորհակալություն,
 կարող ենք և շնորհակալություն և շնորհակալություն, շնորհակալություն -

Շնորհակալություն և շնորհակալություն շնորհակալություն, շնորհակալություն
 շնորհակալություն շնորհակալություն շնորհակալություն, շնորհակալություն
 և շնորհակալություն շնորհակալություն շնորհակալություն -

Շնորհակալություն շնորհակալություն շնորհակալություն, շնորհակալություն
 և շնորհակալություն շնորհակալություն շնորհակալություն, շնորհակալություն
 շնորհակալություն շնորհակալություն շնորհակալություն շնորհակալություն -

Յաշարիկը Լուսինիկի և զուգարտ լեւուր
Ինչո՞ւ և ինչպե՞ս?

Յաշարիկը Լուսինիկի մի շարժման
շնորհիվ գնացել էր Երևան, որտեղ
մտնելուց հետո արդեն մեծ աշխատանք
կատարում էր մեծ շտաբում։

Մի փոքր հասցանք Յաշարիկը շտաբում
և Լուսինիկը արդեն մեծ աշխատանք
կատարում էր մեծ շտաբում և
արդեն մեծ աշխատանք կատարում էր
մեծ շտաբում և արդեն մեծ աշխատանք
կատարում էր մեծ շտաբում։

Երբ և ուր Լուսինիկը Ինչո՞ւ և ինչպե՞ս?

Լուսինիկը բոլոր Յաշարիկը շտաբում
մտնելուց հետո արդեն մեծ աշխատանք
կատարում էր մեծ շտաբում և արդեն
մեծ աշխատանք կատարում էր մեծ շտաբում
և արդեն մեծ աշխատանք կատարում էր
մեծ շտաբում։

Երբ և ուր Լուսինիկը Ինչո՞ւ և ինչպե՞ս
մտնելուց հետո արդեն մեծ աշխատանք
կատարում էր մեծ շտաբում և արդեն
մեծ աշխատանք կատարում էր մեծ շտաբում
և արդեն մեծ աշխատանք կատարում էր
մեծ շտաբում։

რისი ჯგუფი უნდა ღებოდეს სპეციალური?

ღებოდეს მთავრად რაღაც ინტერესობას
საბჭოთაობის -

როგორ უნდა უნდა იქნას?

მეტი უნდა იქნას მათი ა.ი. ჯგუფი უნდა იქნას
„ხეობის“ მისი უფრო ან უფრო მეტი უნდა იქნას
სხვათა ან უფრო, ან უფრო ხშირ-სიხშირით
უფრო ან უფრო, რომ უნდა იქნას
უფრო ან უფრო უნდა იქნას უფრო
მოსახლეობის - (იხილეთ 1878 წ. №16 პარაგრაფი)

ეს ამონაწერები დიდი პატივის დემითა, და სიყვარულ-
ლით, ამოკრიფა ან განსვენებულ პრეზიდენტ ნოე ყო-
რდანიას წიგნებიდან, შემოკლებით მიხმა ახლოველ თა-
ნამშრომელმა, რომლისთვისაც ნოე ყორდანია იყო და და-
რჩა მისი აღფრთხილების გამოძევებუ პიროვნებათ.
თანახმად მისი თხოვნისა ამ ამონაწერებს ვაქვეყნებთ
პრეზიდენტის დაბადებიდან 121 წლის შეხრულების გამ-
მისდაძი დიდი მადლობით სინანულით აღვნიშნავთ,
რომ ჩვენმა მეგობარმა არ მოიხერვა მისი სახე-
ლისა და გვარის აღნიშვნა.

15 იანვარს (ახალი ხეილით)

1953 წელს

ნოე ყორღანიას

85 წელი უხრულდებოდა, ამ დიად თარიღის აღსანიშნავათ მთელი მიხი ოჯახი, და მოღიანათ ემიგრაციაში მყოფი მიხი თანამემამულენი ამ დღის ხაზეიმო ვითარებაში ჩახაფარებლათ ემზადებოდენ, მაგრამ ბედმა გვიმუხთლა, 11 იანვარს ხაზარულ გაუთავებელ ცივ ღამეშიდ უღმობელმა სიკვდილმა სამუდამოთ მოგვცაფა დიდი ნოე, და ყველა ქართველის გულს განურჩევლათ პარფიისა თუ მიმართულეზისა მწუხრის შავები ჩავგავცვა.

11 იანვარს 1953 წელს, ხაქართველიმ უცხოეთშიდ ჩაჰკარგა მიხი ხაამაყო ხანის დიადი 26 მაიხის მიმქრმელი დამოუკიდებელ ხაქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის პირველი პრეზიდენცი ნოე ყორღანია, რომელიც იყო უბადლო ოსტაფი ჰუმანიურობის, სიკეთისა, და მამულიხადმი თავდადებული მოხიყვარულე გულიხა. ის იყო დაჯილდოებული არა მარტო შეხანიშნავი ნიჭით არამედ თავისებური განხაკუთრებული კეთილშობილობით, სიწმინდითა

და სამართლიანობით. ეროვნულ პაწროოფულ ხულისკვეთებაში, ჩაგრულთა დაცვა სამხახურმა, და უმწიკვლო გულწრფელ ფაქიზმა გრძნობებმა ის გახადეს აზროვნების მეფედ, და განაპიროვნეს განუმეორებელი ეხეოდენი პოპულიარობა ჩვენს ქვეყანაში, და აღიარეს ჭეშმარიტ ეროვნულ, პოლიტიკურ, საზოგადოებრივ მოღვაწის მეთაურათ.

საქართველოში მისი მოღვაწეობის ახპარეში გრანდიოზულია, რადგან მისმა ჰუმანიურობამ, სიკეთემ, სცილმა არგუმენტთა დამაჯერებლობამ, ბრძოლამ ქართველი ხალხის ნივთიერ კეთილდღეობისათვის, თავისუფლებიხა, და დამოუკიდებლობისათვის აიფაცა მთლიანათ ქართველი ერი, და ურებერვოთ გაჰყვა მახ, რადგან მან არაჩვეულებრივი ობიექტიურობით შეხძლო ფართო იხცორიულ ფონზე ეჩვენებინა კლახობრივი ჩაგვრით გაწამებული უუფლებო აღამიანთა ცხოვრება, და სააშკარაოზე გამოიფანა სახელმწიფო აპარაფის უკანონობა, და დაუნდობლობა მუშათა და გლეხთა მიმართ, და უჩვენა მათ ამ სამარცხვინო უსამართლობიდან გამოსავალი გზა.

საქართველოს დაპყრობამ, საუკეთესო მამულიშვილთა წამება დახვრეფებმა, რომელთა სიხხლის გუბეები დააყენეს დამპყრობელ ჯალათებმა მახზედ მწუხარების წაუძლედი კვალი დახცოვეს, მაგრამ ვერ გახცეხეს მისი მებრძოლი ბუნება, პირიქით მეფი ძალა, მხნეობა, და მრწამსი შემაფა მახ, და უკანახვნელ გულის ფანცქალამდე გოლიათურ გამბედაობით იბრძოლა დაკარგულ თავისუფლების კვლავ აღხადგენათ.

მე მქონდა ბედნიერება მისი უფროსი ქალიშვილის ჩემთვის მედამ საგონებელ ახმათის მეუღლე გავხთარიყავი. 50 წლის ბედნიერების შემდეგ ბეომა აქაც დამჩა-

გრა, უფალმა იხმო ჩემი ამ ქვეყნიური ბედნიერება ჩემი ახმათივ, ღავერჩი მარცოდ ეული ხამშობლოს ვამი-
 ღმა იმ იარით, რომელივ არახოდეს არ შეხორცდება.
 მე ჩემ ხიმამრთან ერთ ჭერ ქვეშ ოთხი დაუვიწყარი და
 ბედნიერი წლები გავაფარე, მხოლოდ ხალამოვით ვბრუ-
 ნდებოდისამხასურიდან შინ, ის ყოველთვის მიცდიდა ხა-
 ვახშომოდ, და ხშირად მეხაუბრებოდა, მე მას გავაფანტით
 უხმენდი, რადგან იყო იშვიათი მხრობელი, თურმე ის
 მე ახმათის თქმით, რომელივ მაშის მალმერთეზელი იყო
 მაიგიავებდა მის საქართველოში გარდაცვლილ ვაჟთან,
 რომელივ ჩემზედ ხულ ცოფა უნცროსი იყო და ამიცომ მე
 მან შვილივით დამიახლოვა, ხულ მეუბნეოდა "ხაცოდავი
 შენი ნენა, წარმოდგენილი მაქვს მიხი ხევდა, მეც რო-
 გორ გავაწვალე ჩემი ღელა ჩემთვის ღეწილი და წამე-
 ბულიო."

ნოე უარდანიამ ემიგრაციაშიდ შირად ცხოვრებაში მწუ-
 ხარების ხტიქიური გრიგალი გადაიფანა, მან შეიფყო,
 რომ ღანჩხუთშიდ მოთხარეს მიხი ღელ-მამის და ვაჟის
 ხაფლავები, და ხაღდაც გადაჰვარგეს, ხაბლი დაუნგრეც
 და ქერძაფით ამოხწვეს მიხი ხახხენებელი.

ამ გაუგონარ ველურობის მიზეზათ თავის თავს ადანაშა-
 ულებდა და კიდევ უფრო იფანჯებოდა, ვერ ურიგდებოდა
 იმ აზრს, რომ ეს ვანდალიზმი ხაფლავის შეურაცყოფა
 ქართველმა ვაცმა ჩაიღინა.

ღიღებულ მოვირფახო ჩემო ხიმამრო!

ღღეს შენი დაბადების 121 წლის თავზედ ჩემი ხურვილია
 გელაპარავო არა, როგორც მიცვალეზეს არამედ თითქოს
 ცოცხალს, და გითხრა ის, რახაც ხიცოცხლეში ვერ გიბე-
 დავდი, და აგრეთვე გახარო, რომ შენი წინახარმეფყვე-
 ლებამართლდება, ხიმართლე იმარჯვებს და მყარდება,

წარსული საჯაროთ უშიშრად იკიცხება, და დამარცხება დანაწილებას უქადის მეოცე საუკუნის რუს ადამიანთა მოდგმის მიერ შექმნილ სამარცხვინო ზო. შევიკურ წითელ რუსულ იმპერიალიზმს.

ღიადი 26 მაისი უკვე საჯაროთ ეროვნულ დღესასწაულათაა აღიარებული, და შორს აღარაა ის დრო, როდესაც შენ მიერ აღმართული სამ ფეროვანი დროშა კიდეც გადმოეშვება საქართველოს ლაყვარლოვან ცაზედ, და გაღვინება ჩვენ ვვლავ ამდგარ თავიხუფალ სამშობლოს ვით მახარობელი ჭკბილ იმედისა.

შენშიდ მე, შევიგრძენი შენი ღიდი ბუნება, კაცთ მოყვარეობა, ადამიანის და ერის ხამხახურიხათვის მზად ყოფნა, და მიხთვის თავდადება, ახეთი იყავი შენ ყველას მიმართ, და ყველა გრძნობდა, როგორც შენი პიროვნების იშვიათ ბუნებას, კეთილშობილობას, ხულგრძელობას, ხახიათის ხიმჭვიცეს და უშიშრობას, შენთან შეხვედრები ყველაში აღფაცებას იწვევდა, რახაც უხათოდ ხელს უწყობდა შენი გარეგნული იშვიათი მომხიბლავი ხილამაზე და ფაქიზი მანერები, შენი წერილები ბენგალური ცეცხლივით უნათებდა გზას შენ დაჩაგრულ ხალხს. შენ თქვი ახალი ხიცყვა პოლიციკაში, რომელიც ნება ყოფლობით მიიღო ხალხის დიდმა უმრავლესობამ და ხარჩულათ დაუდო მის ყოფა ცხოვრებას. შენ დაუხაჯე ქართველ ხალხს მიხი მერმიხი, და მომავალი ცხოვრება, და გახდი ერთდა იმავე დროს მიხი პოლიციკური, ხულიერი, და კულტურული მეთაური.

შენ ჩაუნერგე უდიდესი იდეალი, დამცირებულ, დაჩაგრულ ხალხს, და მუცი შეგნება იმიხა, რომ მიხი ბედი მის ხელშია.

შენი ლოზუნგი: ერთი ალამი, ერთი მიზანი, ერთი მი-
ხრაფება, და ერთი იდეალი გახდა ქართველი ერის სა-
ნუკვარი ღვიძლი.

ჩვენი ხალხის 117 წლის მონღობის შემდეგ შენი მეთაუ-
რობით აღხდა საქართველო ერთ მთლიან განუყო-
ფელ ხუვერენულ სახელმწიფოთ, მისი მოქალაქენი გახდენ
თავისუფალნი, და დაუბრუნდენ უძველეს სამშობლო საქა-
რთველს თავისუფალ ადამიანებათ.

შენ გახდი, როგორც ქართლის ცხოვრება ამბობს "მქნელი
საქმისა მნელისა", ყამთა დინება უფრო ნათლად წარმო-
აჩენს შენს სახელს, რადგან შენ დაადგი საქართველოს
ნათელი განთიადი. შენ ის ზნეობრივი გმირი ხარ, რომე-
ლშიდაც ჩაგრული ხალხის და მამულის სიყვარული ერთმა-
ნეთთან იყვნენ გაიგიავებულნი, შენ იყავი ხალხის წი-
აღში შოპილი, გაცხადებული ერის მსახურებითა და სი-
ყვარულით ჭეშმარიდი ხული ქართველობისა.

შენ შენი მხრებით ზიდე იმ საშიშ და ბოროტ ხანაში
ქართველი ერის ბედი და უბელობა, ჩვენი ერის რწმენა
და ცივილიზაცია. შენ შეხვედი ჩვენი ქვეყნის იხტორი-
ში, როგორც ბრწყინვალე ფეხე მღებელი საქართველოს
ხუვერენულ სახელმწიფოსი და გახდი მისი იხტორიის
საამაყო განუყრელი ნაწილი.

მოვა დრო, და შენ მეგლს აგიგებს მადლიერი ქართველი
ერი, მის დედა ქალაქ თბილისში საიდანაც მზრუნველო-
ბით გადახედავ შენ საყვარელ ღვთიურ საქართველოს,
ხალაც სამარადისოთ წარმცავი მომხიბლავი აღცხადებით
იქნება ხსენება შენი.

ლევან ფაღავა.

Viendra un jour où les poètes
De la Géorgie ressuscitée
Pourront enfin le cœur en fête
Ecrire et dire la vérité !
Alors les odes et les poèmes
Vont raconter tes exploits ,
Les joutes du chevalier moderne
Tes luttes , tes peines et ta joie ,
Tes armes étaient parole et plume
Ton but : la liberté acquise
Pour la patrie , un siècle soumise
A ce vorace géant cruel !
Et l'aube était venue pour Elle .
Viendra un jour où tous nos peintres
Vont te montrer à la Géorgie ,
Ton front si haut , ton corps si svelte ,
Tes yeux si beaux , qui pleurent sa perte ,
Pour elle tu as donné ta vie !
Ta pensée ne l'a jamais abandonnée ,
Tu as lutté jusqu'à ta mort ,
Et maintenant que tu es à jamais parti
tu luttas encore !
Viendra un jour où la patrie aimée
Dans ses entrailles tes cendres enfermera ,
Et ta gloire , mon père aimé ,
Dans tous les cœurs Géorgiens reflleurira !

საქართველოს დაპყრობის 68 წლის თავზედ .

ჩემო ხანაფრელო სამშობლო მხარევ!

გთხოვ ამ ჩემ ცხოვრების მიწურულში ისმინო შორეთი-
თიდან შენი მუდამ ყამხ ერთგულ და მოხიყვარულე შვი-
ლის ხმა, რომელსაც ხვდა მწარე ბედი შენგან იძულე-
ბით განშორებისა, და სამშობლოს მოწყვეტილი დარჩა
შენ გამოღმა ეულ ღვლოვითა.

---.---

მშვიდობიანობა, ერთა, და ადამიანთა თავისუფლება იდე-
ალია ყველა ჩვენთაგანისათვის, მაგრამ გორბანოული
"პასიფიზმი" მალულად შეპარვით ფლობს ერთ თავისებურ
ძნელად გამოხატვას ბოლშევიკურ ვერაგულ სიციხადეს,
რომელის საბოლოო მიზანია მშვიდობიანობის მოყვარულ
დემოკრატიულ ერთა დაბრმავება, და მათ თვალთა ხედვი-
დან დავარგვას იმ საშიშროებისას, რომელიც მათ განა-
დგურებით ემუქრება.

პოლიტიკური პარტია ერთ მოაზროვნეთა თავისუფალი კა-
ვშირია, ხოლო რუხეთული კომუნისტური პარტია ბოლშევი-
კური სიხცემის თანახმად იძულებითი ორგანიზაციაა, და
ერთ მუჭა "რჩეულ რევოლიუციონერთ" ემორჩილება, და
ერთი პირის ყმად ხთებიან, რომელიც სიხსლითა და მა-
ხვილით განაგებს სახელმწიფოს. სხვა გვართ მოაზროვნე-
ნი მვთ პარტიის წიაღშიდ უმეცხებად სიკვდილით იხჯებო-
დენ. პირველი კონცეფციული ბანაკი 1923 წელს ლენინ-
ნმა დაარსა "სოლოვიცხვი"-ს სახელწოდებით, რომელშიდაც

მოათავსეს 30 ათასი სხვა გვარათ მოაზროვნე ქუჩაში, 1931 წელში მათი რიცხვი იყო ორი მილიონი, ხოლო 1953 წელში მათმა რიცხვმა თორმეტი მილიონს მიაღწია, ხაიდანაც 90 პროცენტი უკან აღარ დაბრუნებულა. (დაწვრილებითი ცნობები იხილეთ დიხიდანც **ინტორიკოს** რ. მეღველავის უცხოეთში გამოცემულ შრომაში, კონცეფრაციული საგარეობი საბჭოთა რუსეთში).

გორბაჩოვი საქვეყნოთ გაიძახის მცხოვრებთა ნივთიერ კეთილდღეობის ამალღებაზე, ერთა შორის მშვიდობიანობაზე, და ხურს თავი გაახაღოს საბ. რუსეთში ნამდვილ დემოკრატიულ მოზროვნება მიმდინარეობის შემომცხანათ, მაგრამ მის შემეცნებიდან ხავსებით გამორიცხულია ლენინურ სისცემის ოღნავ შეცვლაც კი, პირიქით, ის აცხადებს "ლენინურ სისცემის თეორიულ და პრაკტიკულ აღიარება განმცვიცებას", რომელიც სწორედ წყაროა, იმ საშინელ ტერორისა და ეკონომიურ ჩავარდნა გაციაღებისა, რომელიც უღანაშაულო მსხვერპლნი არიან ათეული წლების განმავლობაში ლენინურ სისცემით განაწამები საბჭოთა წითელი ბოლშევიკური იმპერიის მოქალაქენი.

გორბაჩევმა თვით ავადემიკოს ა. ხახაროვის თქმით "მის ხელშილ თავი მოუყარა განუხაზღვრელ ხელიუფლებას," და როღეხაც ის ავა სახელმწიფო ძვევა მოხიღების მწვერვალზე გაღაღებული მიხი სიძლიერით, რა განაწილა **გვაქს** იმიხა, რომ **დაპირებებზე** გულუხვი გორბაჩევი, სიწყვით ყველაღერი, საქმით ჯერჯერობით არაღერი, სვალ მურგს არქქევს მის ეგრეთ წოდებულ "პერესტროიკა, "გლახცნოხცხ" და ამ სიწყვათა აყენებულ კორიანცელში, - - - - - არ მოგვევლინება უღმობელ დიქცაღორ ცირანათ.

ოთხმა წელსა განვლო მას შემდეგ, რაც გორბაჩოვმა ხელის უფლება აიღო, მავრამ ის ჯერ კიდევ არაა კრემლის სრული ბატონ-პატრონი, მიხი მდგომარეობა უფრო ხავეგებოდა, ვიდრე მყარი. დასავლეთის პოლიტიკური მოღვაწენი ამერიკის ჩათვლით, პირდაპირ აცხადებენ, რომ მას ელის ბედი მალენკოვისა და ხრუშჩევის, და ამიტომ საჭიროა ამ ბოროტ ამვირთებულ ცხოვრების ცალკეებიდან ჩვენი ქვეყნის სუბტი ნავი სამშვიდობოზე გავიყვანოთ, და ისტორიის უღმობელ ნაპრაღში არ ჩავითანთქოთ. "სვალინდელ" გაზაფხულმა ურბერვოდ არ უნდა აგვიცავოს, არ უნდა დავიმსახუროთ რუხის ხალხის სიმუღვილი, მათ დალაფი ვერ უნდა დაგვჩამონ. ამისათვის საჭიროა უაღრესად ნაქები: თავდაჭერილობა, ჭკუა, სიუხიბლე, ახჯერ გაზომვა, და ერთხელ გადაჭრა. ალბათ შემეკითხებით, თუ რას ეყრდნობა, ამერიკა და დასავლეთი, როდესაც აცხადებენ: გორბაჩევის დღეები დათვლილიაო (ამერიკის ცნობილ ყოფილ საგარეო საქმეთა მინისტრ კისინგერის განცხადებიდან. ყურნალი "მაჩვი") გორბაჩევის მწინააღმდეგებს შინ სახლშიდ ოთხ ფენად. ყოფენ და აქაური სახელმწიფო პირები "ოთხ ფენოვანს" უწოდებენ: 1-ს ყოვლის შემძლე ნომენკლატურა, რომელიც თავის პრივილეგიებს უბრძოლველათ არ დათმობს, მიხი მოკავშირეები არიან, 2-ს უწევავდე პოლიტიკური ბატონ-პატრონი ქვეყნისა, რომელიც მის უფლებების შეზღავანას არავის არ აპატიებს. 3-ს შეურაცხოფილი, და დამცირებული უმაღლესი ოფიცრობა, და მთლიანათ უძლეველობის სახელით აღჭურვილი წითელი არმია, 4-ს მუშები და გლეხობა, რომლებიც პანიკამ შეიპყრო, როდესაც მოიხმინეს

გორბაჩოვის ასლი თანამშრომლების განცხადება: "რემების გაყარება 18 მილიონ ადამიანს უმუშევრათ და-
ხვოვებსო," ამას თან დაემატა აკადემიკოს ა. ხახარო-
ვის მეუღლის გახმაურებული განცხადება, რომელიც დიდი
მამამთავრული ხათაურებით დაიბეჭდა აქაურ პრესაში,
აი მისი განცხადება: "მე ერთ გრომხანს არ დავდებდი
გორბაჩევის წარმატება გამარჯვებადელთ". ყოველივე
ეს ქმნის დატყვევას გორბაჩევის საბოლოო გამარჯვე-
ბაზედ.

ეხლა ვიკითხოთ ამერიკა და ევროპა "გულწრფელია? როდ-
ხაც გორბაჩევს "გამარჯვებას" უხურვებს? ამერიკა და
ევროპა გულწრფელობაზე ჰდუმს. ჩვენ ვიფიქროთ საბჭოთა
რუსეთის ეკონომიურათ გაძლიერება გაფურჩქვნა შეაღ-
ვლა სრულებით არ შედის მათ ინტერესებში.

კომუნისტური რუსული იმპერიალიზმის ეკსპანსია განვი-
თარება ევროპა ამერიკას უკვე აღარ აშინებსო, ერთ და-
სავლეთ დიპლომატიის თქმით" საბ. რუსეთი ჩვენ ისეთ
სანიჭარულ არწახებით შევკარით, რომ ის უვნებლათ
და უმწეოთ ვაქციეთო" და მართლადაც საბ. რუსეთს თუ
შეიძლება ასე ითქვას შეგნებულათ ისეთი ღარიბი ქვე-
ყნები შეაჩეჩეს, რომ მათი რჩენა, შეიარაღება დღიურათ
საბჭოთა ეკონომისტების განცხადებით "რამდენიმე ათე-
ული მილიონი დოლარი გვიჯდებაო" რომელიც საბჭოთა
იმპერიის მცხოვრებთა ზურგზედ გადადის. (კუბა, ვიეტნამი,
ნი, ეთიოპია და სხვა.)

საბ. რუსეთის გაუმაძღრობამ ბრეჟნევის მშვიდობიან პა-
ტარა ავღანისაკენ უბიძგა, და ისე როგორც ჩვენ 1921
წელს ომის გამოუცხადებლათ დიდძალი ჯარით შეიჭრა
"ავღანთა განსათავისუფლებლათ"

თუ რა დემართა, საბჭოთა ჯარებს ყველამ უწყის, წვენი
 ვიწყობით მხოლოდ, რომ ავღანთა გმირულ ბრძოლებმა და
 ყველა უცხო სახელმწიფოთა დახმარებამ, ფულით, ია-
 რალით, ხურხათით, გახსცხეხეხ უძლიერეს კომუნისტური
 სახელმწიფოს ჯარების მორალი, ავტორიტეტი და დამცო-
 რებულ დარცხვნილნი პირში ჩალაგამოვლებული დაბრუ-
 ნდენ შინ, და უკან დახსოვებს შურკების (ახეკეახიან
 რუხებს ავღანეთში) წაუშლელი სიძულვილი, რადგან მათ
 ხელზეა ერთი მილიონი ავღანელის შეუპრობელი სიხსლი,
 და 15 ათას ჯარის კაცთა უცხო მწაბე დაკარგული სა-
 ფლავები, რომელიც შეუხორცებელ იარაღ დარჩება საბჭო-
 თა რუხეთის ყოფა ცხოვრებაში.

ამბობენ, რომ მდგომარეობა ქმნის შეგნებასო, და სწო-
 რეთ ბოლშევიკური სიხსცემის ხელუხლებლობა შედის და-
 ხავლეთის ინტერესში, რადგან ის გზა და სიღია საბ.
 ჭოთა გიგანტურ ბაზრისაკენ, რომელიც ევროპა ამერი-
 კაში თვით გორბაჩევის განცხადებით ეხსონეთის პარ-
 რლამენცში, წელიერთ ახ მილიარდ დოლარს ხარჯავს და-
 ვლეთში სახურხათო ხანო ვაგის შეხამენათ, და მართლა-
 დაც გულუბრყვილო უნდა იყო, რომ დაიჯერო ევროპა-ამე-
 რიკის გულწრფელობა "პერესტროიკისადი", რმლის გამა-
 რჯვება მათ დააკარგვინებს საბ. რუხეთის ოქრო ბაზარსა
 სწორედ ლენინური სიხსცემაა მიშეში საბ. რუხეთის ეკო-
 ნომიური ჩავარდნების და მისი შენახვა განმცვიცება
 უადრესათ ხარფიანი, მომგებიანი საქმეა დახავლეთი-
 ხათვის.

თუ გორბაჩოვი მაროლადაც გულწრფელია, ის უნდა დაუ-
 ბრენდეს ხალხს, ლენინური სიხსცემის გაუქმებით,
 ნამდვილ დემოკრატიას აღდგენით, რომელხაც უნდა დაუ-

ბრუნოს მიხი ვეშთაგონება, მიხი დინამიური შემოქმედებითი გადაცემა და ძალა ერთა შორის მშვიდობიანობის განსახორციელებლათ და მცხოვრებთა ნივთიერ კეთილდღეობის ასამაღლებლათ.

გამართოს თანახმობის ნიადაგზედ ერთა შორის დიალოგი, დაწესდევამულობით ხელ შეუხლებლათ შეახრულოს ამ უკანახკნელთა ნება ხურვილი და გადაწყვეცილება.

გორბაჩევის ყოენა არ ყოფის ხაკითხი გარეშე ხალხის ნება ხურვილისა გამორიცხულია, ის უნდა დაეყრდნოს ხალხს, უმთავრესათ რუხის ხალხს, რომლის სიწყვა იქნება გადაშწყვეცი, რადგან ხწორედ ამ უკანახკნელმა მოახდინა, როგორც თებერვლის რევოლიუცია, იხევე ოქტომბრის გადატრიალება, მაგრამ რუხის ხალხი იწყვის თავის სიწყვას? ან გადადგამს ახეთ ნაბიჯს? აი ის უაღრესათ ძნელათ გასახსნელი გორდიას ნახკვი, რომელზედაც დამოკიდებულია გორბაჩევის ხელისუფლების არსებობის ბედი და იღბალი, და აქ მაგონდება ლენინის სიწყვები ნოე ყორდანიახადმი, ლონდონის კონფერენციაზე, ხადაც სოც. დმოკრაციული პარტია ორად გაიყო "მენშევიკებათ" და "ბოლშევიკებათ" - ლენინი ყრილობის შემდეგ ქუჩაში წამომეწია ორიგონებს ნოე ყორდანია, და მიოხრა: "ხომ ხედავ ხაით მიდის რუხეთი, თქვენ წადით და მართეთ თქვენი ქვეყანა თქვენებურათ ქართველურათ, ჩვენ დავვანებეთ ვმართოთ ჩვენი ხალხი ჩვენებურათ, რუხეთურათ. თქვენ რუხეთს ვერ იცნობთ რუხის ხალხს კნუცი ეხატროებათ" ამ კნუციით დიდ ხანს მართავდენ ლენინი, და მიხი მემკვდრეები რუხის ხალხს, ეხლა კი დროა გამოვიდეს რუხის ხალხი ამ კნუცის შიშისაგან და სოქვას გაბედულათ, გარკვეულათ თავისი სიწყვა მიხი პოზიციის შეხახებ მხოლდით.

ის წინაშედ, რომელიც ბაღამწყვეტ როლს ითამაშებს
 გახმაურებულ "პერეხუროიკის" განმცვივება მიღწევა
 ბში, და ამით გორბაჩევს ხელშიდ მისხემს გორლიას
 ნახვკის გახახხნელ გახალეზხაც, მხოლოდ სიხცემის
 გაუქმებით, რომელიც ხალხის გარდაუვალე ნება-სორვი-
 ღია გორბაჩევი შეხმღებს მის მიმხროზას და ზეღის
 უფლებიხ შენანარჩუნებას. ხალხთან ერთად ხელი-ხელ
 ჩაკიღებული ნამღვილ დემოკრაციულ ზიხცემიხ შემოღე-
 ბიხ გზით იხ ჰევა რუხეთიხ იხჯორიაში განმათავიხუფელ
 მიხელილ ხერგეიხმე გორბაჩევიხ ხახელით. ბელ

---.---

ჩემო ხაოცნებო ხაყვარელ ხამშობლო!

ღიად, ერიხ მანათობელ 26 მაიხ 1918 წელხ შენ გახლი
 თავიხუფალი, შენი ხაკუთარი ბელიხ გამომჰქელი. მეფად
 მძიმე და ძნელ პირობებში მოგიხდა, ახალი გზიხ გა-
 კაფვა შენი მომავლიხაკენ, მაშინდელ აზობოქრებულ გო-
 როფ ხანაშიდ, როდეხაც ყოფილ რუხეთიხ იმპერიამიდ
 მძვინარებდა ხამოქალაქო ომიხ აღი და მიხ კოცონში
 იწიდა, შენმა მეთათროზამ პრეზიღენც ნოე უორდანიახ
 ხელმძღვანელოზით, მიხი სიბრძნე, კეთიღგონიერებით
 აგაციღა ხამოქალაქო ომიხ მრიხხანება და შენ ხამშო-
 ბლო ჩვენო, იმ დროიხა და გარემოეზიხ მიხედვით პაფა-
 რა ოაზიხად გაქციდა, და დამოუკიღებელ ხუვერენულ ხა-
 ქაროველეს ეროვნულ ხახელმწიფოებრივ აღმაშენობლახ
 ქვა კუთხედათ დაუღო თავიხუფლება, დემოკრაციად, და
 ხოციადერი ხამართლიანობა.

ახეთ ახალ ფეხ ადგმულ ჭემმარიფად დემოკრაციულ ხა-
 ხელმწიფოხ, რომელიც ყველა ევროპიხ ხახელმწიფოებმა
 იცნეხ თვით რუხეთიხ ჩათვლით, მუხანათურათ, ომიხ

გამოუცხადებლათ თებერვლის ერთ თოვლიან ცივ ღამეში სრულიად უმიზეზოდ თავს დაგვეხსა , და ცხარე თავდაცვითი თანახმობით ბრძოლების შემდეგ დაგვიპყრო, და ნორმალური მიმდინარეობა ნორჩი დამოუკიდებელ სახელმწიფოსი მთლიანად მოხპო, და თავს მოგვახვია რუხ ადამიანთა მოდგმის გამოგონილი ბოლშევიკური ტირანია, სრულიად უცხო ჩვენთვის შეუთვისებელი რუსეთური სოციალურ-ეკონომიური სისტემა.

მიუხედავად ამ დიდ უბედურობით შექმნილ მდგომარეობისა , და წითელ სიხსლიან ტერორის ქარიშხალისა შენ შესძელი ქედის მოუხრელად ერის შემოქმედებითი მარჯის ცემა არ შეგეჩერებია და არც ეროვნულ განმანთავისუფლებელი ბრძოლები არ შეგეჩყვეცია.

სიმართლე იმარჯვებს და გზახ იკათავს, ხწორედ ნაციონალურ ხაზზე გაიბზარა ბოლშევიკური ბლოკი, და მისი მონოლითური ერთიანობა იშლება.

დღევანდელ შექმნილ რთულ გადამწყვეტ ხანაშიდ, რაიმე ხახით ცალკეული, ხეპარაფიული გზა თავისუფლებისაკენ შენთვის სამშობლო ჩემო არ არსებობს, და გამორიცხულია, შენ უნდა აწარმოო პოლიტიკა შეგობრობა სოლიდარობისა, შენს ბედში, ცყვეობაში მყოფ ერებთან, და თვით რუხის ხალხთან, მხოლოდ ერთი აუცილებელი პირობით: მან უდაოდ უნდა ხცნის ჩვენი ერის უფლება დამოუკიდებელ სუვერენულ არსებობაზედ.

თქვენ შეუდამ უნდა შეინახოთ ერთობა და მთლიანობა, რადგან ერის საბოლოომომავალს თქვენი ერთობლივი, ნების ყოფა, სიფხიბლე, შორს მჭვრეცლოობა, მოთმინება, და ანგარიშიანობა გადახყვეცს.

ღევან უდავა.

ე რ თ ა ლ .

---.---

ჰოეცი ნოდარ ჯალაღანია.

I

ცა ჩამოდის როცა ცრემლად, ან დამშრალი არის ცრემლი,
ვითვლით ჩვენი გულის ცემას წინაპრების გულის ცემით.

მატიანეს რომ არც ეთქვა, არც სიმღერად და არც ლექსად,
იმ საშასი გულის ფეთქვა საქართველოს ესმის დღესაც.

დადენისა თუ ვეირგვინს ეკლის ისევე ვიცავთ ხმლით და თასით.
სამშობლოს მტრებს სუნთქვა ეკვირით, გული რომ სცემს
ილიასი.

ვიცი, ვინ ვერ შეაბერდა, საქართველოს ლხინსა თუ ქირს
როცა ცხრა ძმის გული ფეთქავს, სამშობლოს მტრებს სუნთქვა
უქირთ.

ზოგჯერ როცა ვიღარ ვარჩევთ იმას, რაც წლებს იქით დარჩა.
ბელს დავაღებთ ტაო-კლარჯეთს, როგორც საქართველოს
მაქას.

II

მაგრამ როცა ხდება ყაში მტრობისა და შურის კერძი,
როცა ხმალი შადიზანის, სააკაძის ცისერს ეძებს,

როცა ბედდევს ბუზურ კაწანისს და შიგნიდან გამტყდარ ციხეს,
ქოსა ალა მაჰმად-ხანი ღალატით რომ თბილისს იღებს,

როცა ხედდევს თვალცრემლიან მატოკებულ მოხუც მეფეს,
აღგეთს ოქროს ქაქუხე ცვლიან და სამშობლოს ცას უყეფენ—

მაშინ მხოლოდ. მხოლოდ მაშინ, ბზარი ჩნდება კოტნეს ხმაში,
მაშინ სპარსეთს მოკვეთილი ტირის თავი პაატასი.

არც აპრილა ვაზის ფესვი, არც მტრის გესლი, არც მტრის
საქართველო მაშინ კენესის არსაკიძეს მკლავს რომ ქრიან.
ტყვია —

თუმც მრავალ შაშს, მრავალ სულთანს, მრავალ გრივალს
წინამფერი როცა სუნთქავს, საქართველოს სუნთქვა უქირს
გადავურჩით.

- 39 -

MÉMOIRE

sur l'invasion de la Géorgie par les Armées de la Russie des Soviets

---

Le 19 Mars 1921, le Gouvernement de la République Géorgienne qui détenait son pouvoir de la volonté du peuple, librement exprimée au suffrage universel, se vit contraint de quitter son pays. Il y fut amené du fait de l'occupation de la Géorgie par les armées de la Russie des Soviets qui, en violant la liberté et l'indépendance du peuple, privèrent son gouvernement de la possibilité d'exercer ses fonctions sur son sol national.

Ci-dessous un bref exposé des événements qui précédèrent l'occupation de la Géorgie par l'ennemi.

Dès le premier jour de son existence, la République Géorgienne employa tous ses efforts pour maintenir la paix avec ses voisins.

Le peuple avait confié l'organisation de son Etat au groupe qui, depuis un quart de siècle, avait constamment été à la tête du mouvement politique de la Géorgie et avait représenté le pays dans les quatre Doumas d'Empire. La confiance du peuple dont jouissait le gouvernement, qui disposait d'une majorité de plus de 80 % à l'Assemblée Constituante, mettait la République

Géorgienne à l'abri des crises intérieures pouvant résulter de la lutte des partis. Cette sécurité du pays était d'ailleurs assurée par de larges réformes effectuées conformément à la volonté quasi-unanime du peuple. Dans ces conditions, l'existence de la République ne pouvait être menacée que par des forces extérieures, ce qui imposait au Gouvernement Géorgien une extrême prudence dans sa politique étrangère.

Le rapprochement des Républiques de la Transcaucasie et la consolidation des rapports avec les pays voisins aussi bien qu'avec les Puissances de l'Europe, tels furent les buts principaux de cette politique.

Mais, fidèle à son devoir de défendre l'indépendance du pays le Gouvernement de la République Géorgienne ne pouvait admettre qu'aucun de ses voisins imposât à la République sa volonté, ses lois et lui dictât telle ou telle autre politique envers les pays de l'Europe.

Cette circonstance ne manqua pas d'attirer contre la Géorgie la haine du Gouvernement de Moscou qui voulait étendre sa domination sur toute la Transcaucasie, afin de pouvoir s'en servir comme d'une arme politique.

Devant le refus formel du Gouvernement Géorgien de devenir un agent de Moscou et de s'engager dans la politique d'aventures impérialistes de la Russie Soviétique, les bolcheviks déclarèrent que ce gouvernement était un agent de l'Entente.

La « soviétisation » de la Géorgie devint un élément essentiel de la politique bolcheviste en Asie antérieure.

Après l'échec des nombreuses tentatives d'arriver à ce but au moyen d'insurrections et de complots organisés par les émissaires de Moscou et soudoyés par son or, le Gouvernement des Soviets, malgré le traité de paix qu'il avait signé avec la Géorgie le 7 Mai 1920, décida de conquérir ce pays par la force des armes.

En décembre 1920, le commandant de la XIe armée russe, Hecker, fut chargé de présenter un rapport sur les forces militaires nécessaires pour la conquête de la Géorgie.

- 141 -

Dans son rapport, très détaillé, il démontra que son armée ne parviendrait à effectuer cette conquête qu'à condition que le Gouvernement d'Angora se montrât favorable à cette entreprise. Les bolcheviks durent donc ajourner l'envahissement de la Géorgie. Toutefois, à partir de ce moment, leurs troupes commencèrent à se masser à ses frontières. Toutes les protestations du Ministère des Affaires Etrangères de Géorgie restèrent vaines.

Pour éviter la guerre qui menaçait d'éclater, le gouvernement Géorgien tenta d'éclaircir les buts poursuivis par Moscou en Transcaucasie; il sollicita son admission à la Conférence russo-turque qui devait se tenir à Moscou, en Février dernier. Cette proposition fut laissée sans réponse par le Gouvernement des Soviets.

Les démarches entreprises par le Gouvernement Géorgien pour parer à des complications possibles du côté de l'Arménie, à cette époque déjà soviétisée, aboutirent; le Gouvernement d'Erivan consentit à régler à l'amiable les questions litigieuses existant entre les deux Républiques et la convocation d'une Conférence arméno-géorgienne à Tiflis fut fixée pour le 15 Février.

Cependant, le 11 Février, les troupes russes faisant partie de la XIe armée, envahirent la Géorgie du côté de l'Arménie.

Mr. Scheinman représentant du Gouvernement des Soviets à Tiflis, déclara au Gouvernement Géorgien que la Russie ne savait rien de cette attaque et qu'elle était entreprise par le Gouvernement Arménien.

En même temps, le Gouvernement Géorgien reçut de la part de M. Chaverdoff, représentant de l'Arménie Soviétiste, une déclaration non moins formelle, selon laquelle l'Arménie était totalement étrangère à cette offensive.

Les faits prouvent que, de ces deux assertions, celle de Mr. Chaverdoff fut la vraie; au cours des batailles livrées sous Tiflis, les troupes géorgiennes firent de nombreux prisonniers. Les interrogatoires qu'ils subirent démontrèrent qu'ils étaient tous

- 113 -

originaires des provinces centrales de Russie et appartenait à des unités régulières des armées de Moscou.

Ce n'est donc pas l'Arménie, mais bien la Russie des Soviets qui lança ses forces contre la Géorgie, le 11 Février, du côté de la frontière arménienne.

Le 15 Février, de nouveaux détachements de la XIe armée, renforcés par des unités de cavalerie, franchirent la frontière de la Géorgie du côté de l'Azerbeïdjan.

Déployant toute son énergie pour repousser l'envahisseur, la Gouvernement Géorgien essaya d'arrêter la guerre par des voies diplomatiques.

Le 16 Février, le Président du Gouvernement Géorgien tenta d'entrer en communication avec Moscou, par fil télégraphique direct, mais Mr. Carakhan, suppléant du Commissaire des Affaires Etrangères, bien que se trouvant à l'appareil à Moscou, refusa de s'entretenir avec le Président.

Le lendemain, la station radiotélégraphique de Tiflis reçut un message par lequel Tchitchérine, feignant d'ignorer que la Géorgie avait été attaquée par l'armée russe, proposait au Gouvernement Géorgien sa médiation entre la Géorgie et les autres Républiques de la Transcaucasie. Bien que ne se faisant aucune illusion sur la sincérité de ce message, le Gouvernement Géorgien répondit qu'il acceptait la proposition de Tchitchérine, à condition que le Gouvernement Russe retire *ses armées* du territoire géorgien.

Cependant, les opérations se développaient. Le coup dirigé de deux côtés contre Tiflis avait rencontré une résistance héroïque de la part du peuple géorgien. L'armée et la Garde populaire avaient repoussé toutes les attaques de l'ennemi, quoiqu'elles le cédassent à ce dernier en nombre aussi bien qu'en armement et munitions.

Le 21 Février, le Président du Gouvernement Géorgien envoya à Tchitchérine un radio, en lui demandant les raisons de la guerre entreprise par la Russie contre la Géorgie. Sans réponse

-43-

à ce télégramme, le 22 Février, le Président s'adressa à Lénine et Trotsky en leur demandant de terminer la guerre dont le caractère impérialiste et offensif était hors de doute.

Pour toute réponse, le Gouvernement des Soviets déclancha l'offensive contre la Géorgie dans trois nouvelles directions : par la route militaire géorgienne, du côté de Vladikavkaz ; par le col de Mamisson, vers Koutaïs ; et par le littoral de la Mer noire du côté de Sotchi.

La Géorgie se vit attaquée de tous côtés par la XIe armée russe et par des unités de trois autres armées : VIIIe, IXe et XIIIe sans compter des détachements de la cavalerie de Boudenny et de Jloba.

L'enthousiasme du peuple, l'afflux des volontaires, auraient permis au Gouvernement Géorgien d'augmenter les forces de résistance, mais il manquait de fusils pour armer tous ceux qui étaient prêts à mourir pour la liberté et l'indépendance du pays : depuis deux années, les représentants de la République en Europe sollicitaient en vain auprès des Puissances qu'elles donassent au peuple géorgien les moyens techniques indispensables pour assurer la défense du pays, seule une Puissance consentit, finalement à fournir à la Géorgie certaines quantités d'armes, mais cette décision fut prise trop tard.

Par contre, les bolcheviks, en utilisant les stocks inépuisables de Crimée étaient à même de lancer contre l'armée géorgienne des troupes toujours fraîches, pourvues en abondance de toutes les armes modernes.

Le 22 Février, les bolcheviks reçurent un nouveau renfort ; le Gouvernement d'Angora remit au Gouvernement Géorgien un ultimatum exigeant l'évacuation des villes d'Ardahan et d'Artvin. Etant dans l'impossibilité d'opposer des forces suffisantes à l'offensive turque sur ce nouveau front, le Gouvernement Géorgien se vit contraint de retirer ses troupes de ces villes, déclarant toutefois que la question n'était par ce fait aucunement réglée et que ce règlement ne pourrait être effectué que par entente ou arbitrage.

- 1/1 -

Cependant, la situation militaire de la Géorgie devenait de plus en plus difficile : attaquée de cinq côtés, obligée de disperser ses forces sur un front immense, la République Géorgienne devait mener la lutte dans des conditions par trop inégales. Son armée était infailliblement menacée d'être cernée et anéantie. Le Commandement suprême géorgien décida alors d'évacuer Tiflis et de faire opérer le repliement de l'armée, afin de la concentrer toute entière sur de fortes positions où elle serait à l'abri des troupes russes. L'ordre fut donné à toutes les troupes, sur tous les fronts, de se retirer en combattant vers la rive gauche du Rion, conservant Batoum comme base militaire.

Le 25 Février, Tiflis fut évacué par les troupes géorgiennes, et la retraite dans la direction désignée par le Commandement commença. La lutte continua trois semaines encore sur les nouvelles lignes de défense.

Au cours de ces journées tragiques, le peuple géorgien se montra plus que jamais uni et résolu à défendre sa liberté et son indépendance. Tous les efforts des agents bolcheviks pour provoquer des mutineries intérieures et pousser les soldats à la rébellion restèrent vains. Mais, manquant de matériel de guerre, sans alliés, seule, isolée, n'attendant de secours d'aucune part, la petite République ne pouvait résister longtemps à la grande Russie.

La politique du Gouvernement d'Angora accéléra la fin de cette résistance.

Après s'être emparé d'Ardahan et d'Artvin, le Gouvernement Khémaliste déclara à la Géorgie qu'il n'avait plus de questions litigieuses avec elle et lui proposa son aide pour empêcher les troupes bolchevistes de pénétrer dans la province de Batoum. Il pria le Gouvernement Géorgien de ne pas s'opposer à l'entrée dans la province des troupes turques qui devaient — disait-il — prendre part à la défense de la région contre l'armée bolcheviste.

Cependant, le 16 Mars, une fois entrés à Batoum, les Turcs

- 115 -

déclarèrent que la Grande Assemblée Nationale d'Angora avait décidé l'annexion de la ville de Batoum et de sa province à la Turquie, et tentèrent d'occuper de vive force les institutions publiques de la ville et ses forts. En même temps, ils adressèrent au Gouvernement Géorgien un ultimatum exigeant le désarmement de ses troupes.

Une lutte s'engagea dans les rues de Batoum entre les Géorgiens et les Turcs. Les Turcs furent chassés de la ville. Mais, dès lors, la Géorgie avait un nouveau front — et ce du côté, précisément, où elle comptait sa base militaire comme assurée. Les troupes géorgiennes serrées de deux côtés par les armées de deux grandes Puissances militaires, la Russie des Soviets et la Turquie, étaient condamnées à périr, sans le moindre espoir de succès.

Le 17 Mars, le Gouvernement Géorgien décida de cesser la lutte sur la rive du Rion et de dissoudre l'armée.

La dissolution de l'armée, ouvrant aux troupes bolchevistes la route de Batoum et les rendant maîtres de tout le territoire de la République, avait pour conséquence inévitable le départ du gouvernement, du territoire occupé par l'ennemi ; c'était, en effet, le seul moyen pour le Gouvernement Géorgien d'éviter tout rapport politique avec les envahisseurs.

Les bolcheviks ayant organisé sur la partie du pays occupée par l'armée rouge, un pouvoir militaire sous le nom de « Comité Révolutionnaire », le Gouvernement de la République, dans un appel au peuple, précisa son attitude envers ce pouvoir.

Il déclara que ce comité usurpateur, détenant son pouvoir non pas de la volonté du peuple géorgien, mais des baïonnettes russes, comité composé de personnes venues en Géorgie sur les talons de l'armée ennemie n'avait aucun droit d'être considéré comme « un gouvernement ». En protestant contre la violence commise envers le peuple géorgien, le Gouvernement de la République renouvela l'assurance qu'en toutes circonstances, en tout lieu, il resterait fidèle à son devoir de défendre les intérêts vitaux, la liberté et l'indépendance de son peuple.

- 46 -

Les faits exposés ci-dessus démontrent :

1° Que ce n'est pas un mouvement intérieur, fût-ce d'une minorité du peuple, mais la force brutale extérieure, qui a détruit la Constitution démocratique républicaine librement choisie par le peuple géorgien, pour la remplacer par des institutions calquées sur celles de la Russie Soviétique.

2° Que le peuple géorgien opposa une résistance héroïque à l'ennemi, et que, rangé autour de son Gouvernement, il ne céda son territoire qu'après avoir épuisé tous les moyens de résistance.

3° Que la situation actuelle en Géorgie est une occupation militaire du pays par une armée étrangère.

Contraint du fait de l'occupation bolcheviste, de quitter le sol national, le Gouvernement Géorgien continue à remplir le mandat qu'il détient de l'Assemblée Constituante et l'engagement qu'il a pris envers son peuple, en défendant les intérêts de ce peuple devant les Puissances qui ont reconnu l'indépendance de la République Géorgienne.

47

СВЯТОСЛАВ
СОВЕТНИКОВ

**CHARTRE DE LA LIBERTE
DES PEUPLES DE L' URSS**

Nous, les représentants des Mouvements de libération nationale de: Arménie, Biélorussie, Géorgie, Estonie, Lettonie, Lituanie et Ukraine, réunis les 28-29 janvier 1989 à Vilnius, annonçons la création d'un Comité Commun qui réunira nos efforts pour l'établissement de nos Etats nationaux libres, indépendants.

L'histoire démontre que l'existence des empires multinationaux est un anachronisme qui entraîne des conditions de vie insupportables pour les peuples qui les composent. Nous considérons que le pluralisme est un principe autant fondamental pour les relations internationales que pour l'exercice des droits de l'homme. En consacrant le droit de chaque peuple au développement particulier, nous représentons, à ce titre, des Mouvements des peuples qui luttent depuis des dizaines d'années pour l'indépendance nationale. N'imposant à quiconque nos propres conceptions de régime étatique et de souveraineté, nous considérons comme inacceptable pour les peuples que nous représentons la vie en commun, en régime fédérale ou confédérale, dans le cadre d'un empire.

Nous attendons le soutien politique et morale de nos Mouvements de la part de toutes les instances gouvernementales et sociales. Nous espérons que triomphera notre conception du monde actuel d'après laquelle seule la vie libre et indépendante des peuples qui y aspirent, peut assurer le développement en paix et la stabilité de la communauté mondiale.

Nous appellons nos compatriotes qui vivent aujourd'hui en-dehors de l'empire de créer un Comité semblable et de collaborer étroitement avec nous pour réaliser notre but commun. Nous demandons à Paruir Afrikian d'être notre représentant à l'étranger et de favoriser la création d'un tel Comité.

Nous sommes persuadés que nos peuples vont conquérir la liberté et nous espérons que nous y parviendrons dans un proche avenir sans recours aux moyens violents.

Signatures:

1. L'Union pour l'Autodétermination de l'Arménie: Mekhakh Gabrielan
2. Lutte pour la Survie de l'Arménie: Vaan Ichkhanian
3. La Société St. Elie-le Juste (Géorgie): Taniel Gviniachvili
5. L'Association Nationale de la Jeunesse de la Lituanie: Sarkis Bochkivicius, Paulus Vaitekunas
6. Le Parti de l'Indépendance Nationale de l'Estonie: Iahle Parek, Ants Tsindas
7. Ligue de la Liberté de la Lituanie: Alguemantas Valtruchis, Antanas Terletskas
8. Groupe précongressiste de la Fédération Ukrainienne "Helsinki": Behdan Hrytsay, Ivan Makar
9. Mouvement pour l'Indépendance de la Lettonie: Ante Rudzite
10. Front National Informel de la Lettonie: Ints Tsalitis
11. Club Biélorusse "Pahonia" et le journal "Tribune Biélorussien": Serjuk Makha
12. Le Parti National Démocratique de Géorgie: Guéorgui Akhelia
13. Comité Lituanien de Défense des Prisonniers Politiques: Netras Tideikas.

Fait à Vilnius, le 28 janvier 1989.

17

A la demande des représentants des
Mouvements de la libération nationale
des pays occupés par le pouvoir Sori-
étique la Rédaction de "Tchveni Dvicha"
publie la charte de la liberté des
peuples de l'U.R.S.S. qu'ils nous ont
adressée .

"ლოქსორ" ინახარიძის რამე რემეები
ემიგრაციაში.

---...---

ყველა ჩვენთაგანის გაოცება გაკვირვებას, ხაზღვარი არ ქინდა, როდესაც მიუნხენიდან, ხაზღვ ამ უამღ ცხოვრობს ეგრედ წოდებული "ლოქსორი"კარლო, მივიღეთ მის მიერ თვითნებურათ"გამომცხვარი " ყურნალი,"ჩვენი დროში"ხახელწოდებით.ყველა აღრეხაღმა ერთხმად ღამო ამ აღამიანთა მოღგმის ხინღისის შემარცხვენღის ღაბალი ხაქციელი ეზურჰაფორული გზით ყურნალის მიოფიხეზისათვის.

ნამღვილი"ჩვენი დროში",რომღის ღამაარხეღელია აწ განხვენეღული ჰრეზიღენღი ნოე ყორღანია, წღეზის განმავღობაში გამოღის ხაქ. ხ.ღ.ჰარღიღის ხაზღვარ გარეღთელ ზიუროს ხახელით, რიღელხაღ ხეღმღღვანეზღობღა ჰავღე ხარღვეღაღე, მიხი გარღავაღეღის ჰემღეღ, ზიუროს წევერეზის ერთხმად ღაღგენღეღის თანახმად ყურნალის გამოღეღა ხეღმღღვანეღობა ღაევეღა ღევეან ღაღავახ.(წინათ თანახმად ვანონისა ყურნალის ჰახუღის მგეღელი ღრანგულ აღმინიხღრავიღის წინაშეღ იყო მხოღღოდ ყურნალის ყერანი, რომღის გვარი ღა ხახელის აღნიშვნა ხავაღღეღუღო იყო ყურნალღეღ. ყერანი უხათუღდ უნღა ყოფიღიყო ღრანგის მოქაღღაქე, ეხეა ვი ხავაღღეღუღოა ყურნალხ ხეღს აწერღენ: 1.ყურნალის რეღაქღორი ან ღირექღორი, 2. ყერანი, ღრანგის მოქაღღაქეღობა ყერანიხათვის აღარაა ხავაღღეღუღო ღა გაექმეღულია),ამიღგომ თქვენი გუღის წრიღა რეღაქღორის

ვითმდა ხახელის შიშველებმა "დოქტორი" ინახარიძე
 თქვენქმირიგი უმხვავეხო პროვაციაა, შურის და სიძუ-
 ლვილის ჩამოსაგდებათ. ჩვენ ხა-რანგეთში ეცხოვრო-
 ბთ, ვადახებთ მათ ხე-მართმოყვარეობას, და კეთილ სი-
 ნდობიერათ ვახრულებთ მათ უაღრესად დემოკრატიულ კა-
 ნონებს, და თქვენსავით არ ვარღვევთ და შეურაცყოფთ
 მღაცობლური უმურპაფიის გზით "ჩვენი დროშის" ხახელის
 შიშველებას, რომელიც კანონით იხჯება.

"დოქტორი" ვ. ინახარიძე რეგულიარულად, ღოილაღურად
 განაგრძობდა "ჩვენ დროშაში" თანამშრომლობას, ხწერდა
 ყველაბედ უფრო ვრცელ წერილებს, იყო ამ ურნალის
 მეხოფბე დამცველი პროპაგანდისტი, და მიუხედავათ მი-
 სი ცნობილი სიძუნწიხა რეგულიარულად ცოცაოლენ ფუ-
 ლად დახმარებახაც უწევდა წლების განმავლობაში უუ-
 რნალს.

ბუნებით ბარმაცმა პაფივ მოყვარეობით დაავადებულ
 კარლო ინახარიძემ პარიზში ვერ იხეირა, უმუშევარი
 ნახევრად დამშეული ეს კაცი პარფიამ შეიცოლა, და
 მიუნხენის თავისუფლების რადიოში მოაწყო, როდესაც
 ეს დამშეულ გაბრილაფებული კაცი მიუნხენის რადიოში
 კარგათ გაძლა გაიბერა, იუვადრიხა უბრალო კარლო ინა-
 ხაურიძეობა, და ეგრედ წოდებულ უკრაინელ ემიგრანტთა
 დაარსებულ "უნივერსიტე-ში" შევიდბ მიუნხენშილ და
 "დოქტორის" ფიფულობანი გახდა, ხადაც ეს ხარისხი
 ნიახურის ფახად რივდებოლა ყოველ ექვს თვეშილ.
 გავიდა თუ არა პენსიაბედ ჯიბე გახქელებულმა უხაქმოდ
 დარჩენილ "დოქტორმა" უპირველეს ყოვლისა, არგორც ყო-

ველთვის თავის განდიდებაზედ იზრუნა, პარიზს ეწვია, და ამინებურათ შეითხსნა დაწესებულება. "ეროვნულ საბჭოს" სახელწოდებით და თავის თავი ამ უკანასკნელის თავჯდომარეთ გამოაცხადა, (თმის მოწმენი მადლობა ღმერთს ჯერ კიდევ მრავალნი არიან პარიზში) და მკვლი ნამდვილი "ეროვნული საბჭოს" ორგანოს "მეგრძოლი საქართველოს" სახელიც მიიღვისა და განაგრძობს თვითნებურათ გამოცემას.

ეს ჩვენი დროის კვალი ამითაც არ კმაყოფილდება, ის უხირცხილთ არიგებს მანდალებს და უფლება მოხილობას მან იხიც ვი ვაბელა, რომ ერო მის "მეგობარს" მამია ბერიშვილს საქართველოს პრეზიდენციის "უფლება მოხილობა მიანიჭა", განხვეწებულ პრეზიდენციის სახელს ჩვენდა სამარცხვინოთ ჩირქი შოხცხო, დახამწუხაროდ შეგნებულათამამია ბერიშვილის სახელი ხულ ვააპარწხა და მორჩილებაში მოიყვანა.

ბიურომ მას ხახცივი განაჩენი გამოუცანა, ახეთი უმხგავსო საქციელისათვის, "ლოქტორმა" აღიარამიხი შედღომა თავი დაიდანაშაულა, ყველაფერი მის "მეგობარს" მამიას გადააბრალა, მაგრამ დაპირება მოგვცა, რომ დადგენილებების თნახმად ყურნალშიდ მოხათავსებლათ მონანიების ქერილს გამოგვგზავნიდა. (მამია ბერიშვილი ვფიქრობთ ამ ბიუროს ხხლომას შეგნებულათ არ დაეხწრო აღვილად ვახაგები მიზეზების გამო)

"ლოქტორ" ინახარიძემ არამც თუ მონანიების ქერილი გვაახლო ყურნალშიდ გამოსაქვეყნებლათ, არამედ განაგრძნობს მის ბნელ საქმიანობას, ესლა ხან აწ განხვეწებულ საქართველოს დიდი მეგობრის ქალიშვილი (რომლის სახელს შეგნებულათ არ ვაცხადებთ)

მის მიერ შეთქმულ "ერ. ხაპკოს ხასქელის" ონეშის საქართველოს ზრულ უფლებიან ელჩად დანიშნა."

ეს უკანახკნელი მაშინვე მიხვდა, თუ რა ჯურის ავანტიურისგან ქონდა საქმე, და თავზედ გადაახია "ლოქსორს" მის მიერ ბოძებული "ელჩის" რწმენების უხვარი. ქართული პოლიციური ემიგრაცია მარად ჭირვეულ ცხოვრებას ჩვეული, პირველად ხელავს ახეთ ბოროტება უკუღმართობის მაცარებულ ვაცს, რომელმაც მისი ქცევით შეურაცყო ჩვენი ორგანიზაცია, და მთლიანად ქართველის ხახელი და ღირს ყოფა.

ჩვენ გვებრალება "ლოქსორი ვ. ინახარიძე, ის უხათოთ ხერიოზულათაა დაავადებული, რადგან მის ცვინის უჯრედებშიდ ღრმადაა შეჭრილი ობივაცელური ხესის განდიღების მაღდი, რომელიც მას უმოწყალოთ ღრნის, და მთელი მისი ორგანიზმი მოწამლულია ბოლშევიკური აღმშრდელობითი მორალით.

ჩვენ გულ წრფელად ვაღიარებთ ჩვენს შევლომას, ვწუხართ, რომ მას ურებერვოთ ვენდევით, და ჩვენ ბელმავ ემიგრაციის ოჯახში ჩამოვათუხლეთ.

ჩვენი ყურნალი ვანაგრძობს არხებობას და ჩვენი ქვეყნის უმწიკვლო უანგარო ხამხახურს.

არც ერთი წერილი, არც ერთი სიწყვა არ იქნება გამვებული ჩვენ ყურნალშიდ, რაც ჩვენ ემიგრაციაშიდ შეიყანს შფოთს, დაყოფა დაპირისდაპირებას და ხელოვნურად ერთმანეთის მფრობახა და სიმუღვილს.

ჩვენ იერიშს მივიტანთ მხოლოდ "ლოქსორ" ინახარიძეზე, და მის მაგვარ პირებზედ, რადგან დავრწმუნდით, რომ ეს უკანახკნელი ისე, როგორც ყორანი არ გათეთრდება, რაც უნდა ხეხო ქვიძითა.

საჯაროთ ვაცხადებთ, რომ ვეთიშებთ და ვწყვეტთ ყრ-
ველივე ვავშირს ამ ავადმყოფ, ბოროტ აწეულ ადამიან-
თან და არ ვღებულობთ რაიმე მის მიერ გადაღებულ
ნაბიჯებზედ პასუხის მგებლობას.

შემოსულია წინადადება, რომ "ლოქსორი ინახარიძე მი-
ცემულ იქნეს სახამართლოში, მის მიერ უკანონო ცეც-
ებულული გზით, უკვე ღრხებულ" ყურნალ "ჩვენნი დროში"ს
სახელის მითვისებისათვის ბიუროს სახელთ, სადაც
ის უმცირესობაში ბრძანდება, რასაც "ლოქსორი" შეგნე-
ბულათ ივიწყებს და ჩლილოვს საზოგადოებრივი აზრი
შეცთომამაში შეიყვანოს კიდევ ერთხელ ცალმხრივი გაგე-
ბინებით; მხოლოდ და მხოლოდ მის ხაზრალთ პიროვნების

აღვირ ასხნილ ამბიციების დასაკმაყოფილებლათ .
ორგანიზაციის დაყოფა დაქუცმაცება, შერის ჩამო-
გდება, მიხი ხანუკვარი საბოლოო რგნებაა.

"ჩვენნი დროში" წლების განმავლობაშიდ გამოდის საქ.
ს. დ. საზღვარ გარეთელი ბიუროს სახელთ, და ახლად
გამდიდრებული "ლოქსორი" დროიძე მის კანონიერ გამო-
ცემა მსვლელობას ვერ შეაჩერებს.

ძალდი ჰყუფს ქარავანი მიდის

---...---

საქართველოს ს.დ.პარტიის საზღვარ გარეთელი
ბიურო.

პაციფცემულო რედაქცორო!

გულის ცვივილით, და აღელვებით გადავიკითხე ჩვენი ორგანიზაციის უღირსი წევრის "ლექორო" კარლო ინა-ხარიძის მიერ პარალერულად უზურპაციული გზით გამოცემული, "ჩვენი დროშის" ნომერი, რომელიც ცხად ჰყოფს და ააშკარავებს ამ ბნელ და საშიშ პიროვნების მეობა გათახხირებას.

ამიწომ გახივთ ეს ჩემი წერილი უხათუოთ მომითავსოთ, ჩვენ საზღვარ გარეთელ ბიუროს ორგანოში, "ჩვენ დროშაში" რათა პაციფცემულ მკითხველს ვამცნოთ რამოდენიმე მაგალითით "ლექორის" უაღრესად დაბალი ხარისხის "საქმენი საგმირონი"! ხირცხვილის გრძნობით შეპყრობილი ვაქვეყნებთ ამ "ქართველი" კაცის შემარცხვენელ ქმედობას ემიგრაციაში, რომელიც ჩვენმა მეგობარმა მოგვაწოდა.

---...---

წაგლეჯა . წამოგლეჯა .---

წაგლეჯა წამოგლეჯის ცაქცივა, და ხფრაცივია გამეფდა. ხართოთ ცნობილია, მგელი ცხვრის ქურქში გასვეული ხაზოგადობრივ ცხოვრებაში მოგვევლინება ხან და ხან, განხაკუთრებით იქ სადაც თავისუფლებას ვაფი, შორსად და უხინდისოთ იყენებს. მაგალითები შორს არ არის საჭირო ვეძებოთ:

1. სხვისი სახელის და უფლებების დაპაჟრონება "კეთილი" განზრახვებით.
2. ეროვნულ საბჭოს "აღღგენა" - "კეთილ" ხურვილებით.
3. საქართველოს ხ.დ. საზღვარ გარეთელ ბიუროს სახელის მისაკუთრება "კეთილი" მიზნებისათვის.
4. ღღეს "ჩვენი ღროშის" დაპაჟრონება "კეთილი" აზროვნების ამალღებისათვის. ემიგრაციაში არ გაგინიღი, ორმაგი წერიტი ორგანოს გამოშვება იმავე სახელით, მართლადღ, ავეჯორები ინახარიღე და ბერიშვიღი ყოველგვარ საშველებას და ხრიკებს მიმართავენ, რათა გულუბრყვიღ ვინღე მახეში გააბან, ავანჯიურაში ჩაითრიონ. არ ზოგავენ თავს, იღღევიან დაპირებებს და უხვედ მანღღეებს არიგებენ, ვითომღე წარმომადღენღღობას ქმნიან, და "ემეორანღღემებსღღ" გზავნიან აქეთ იქით. იღღიქრებთ ეს ხალხი "ჭკუაზე შეიშალა," ნუ მოჯყუვეღებით, მათ ვარგათ აქეთ აღღებული გზა და ხიღიწყლის ამღვრვის და სხვის სახელის გაჯეხვის. ეჯყობა ცოჯა ყავთ მსმენელი და მიმყოღნი, ამიჯომ უფრო მეჯღ და მეჯღ ინჯრიგებს, პროვავაციებს დაუხინღიღობას ჩადიან. ვარგა ხანიღ, რომ მათ უნღღობღღობა გამოუჯხადეს და ამხანაგები. გააფრთნიღღეს მათი მოღღვაწეობის დახაფახებღათ და განსაკითხავათ, რაზღღადღ ბიურრმ შეხაფერიღი დაღღენიღღება გამოიჯღანა. დაღღენიღღება: "მომხთარი ამბები ჩაითვალოს ქართულ ნაქმინ-ნაწინაღღღემღღეგო მოვღენაფ, და მის ონიღღიავჯორებს ვარღღო ინახარიღემეს და მამია ბერიშვიღს ხაქ. ხ.დ. პარჯიის საზღვარ გარეთელ ბიუროს უნღღობღღობა გამოეჯხადოს, რაჯ ეროხმად იქნა მიღღებული.

"ჩვენი ღროშის რღღაქციის საკითხი:

ევალეზა ლევან თალავას "ჩვენი დროის" რედაქციის
რობის გაგრძელება, და დავა ჩვენი წმინდა მიზნების,
ჩვენი წარხულის დირხების, და პრესციეის.

ლევანთა
კავშირი ქართველთა -

დახახრულ განცობებთ თუ რა დიდი "სიყვარული პაფივის
ცემა და მეგობრობა" დაიმხახურა თავის თავით კმაყო-
თილმა ეგობისფური თავმოთნე "სიკეთის განხახიერების"
პიროვნებამ 30 წლის ხამხახურის ხანაშიდ; მიუნხენის
რადიოში მიხი"ლოიალური" ქცევით, მის ყოველდღიურ ახლო
თანამშრომლებთან.

"იძულებული ვართ გაუწყით, რომ რადიო "თავისუფლების"
ქართული რედაქციის წევრთა დიდ უმრავლესობას, გახა-
გებ მიზეზთა გამო, არავითარი ხურვილი არ გააჩნია
ჰქონდეს კავშირები ან ითანამშრომლოს ბავსონ კარლო
ინახარიძესთან."

პაფივისცენით,

ქართული რედაქციის მთავარი რედაქციორი" ე. უსაყაძე

მიუნხენი 10-9-86წ. ი. ბერიძე / ი. სხიბუნი /

სულხუი პეტიე (შარია)
როსაქ კავსულაჭვილი
ნ. კირილაძე
ე. შიქიძე

ავანტიურა წაელეჯა წამოგლეჯის გრძელდება, ხანამ
თავს კელელს არ დააფაკებენ.

წინ წყალი უვან მეწყერი ასეთია ჩვენი ხურვილი ამ
ვაჭბაფონებისადმი, რომლებიც ამართლებენ ქველ ქა-
რთულ ანდაზას: "გელაურები დაიხოცენ ვირებს დარჩათ
მოედანი." ხაბედნაეროა ის მოვლენა, რომ ქართული პო-
ლიტიკური ემიგრაცია ახეთწვრილ ჟუჯა ავანტიურისცებს
არ მიყვება.

ქართული ხაქმის გულშემაფკივარი.

პარიზი . 23 თებერვალი 1989წ

---...---

შაბათს 11 თებერვალს 1989 წელს, მოწვეულ იქნა სა-
ფრანგეთში მყოფ ლეოლვილთა ხაფიზისცომოს კრება, შე-
მდეგი ღლის წეხრივით:

- თავმჯდომარის მოხსენება,
- მოღარის მოხსენება,
- ხარევიზიო კომისიის მოხსენება,
- თავმჯდომარის, გამგეობის წევრების
და ხარევიზიო კომისიის არჩევნები.

ხათვისცომოს თავჯდომარემ, ბაჯონ ოთარ ჰაჯარიძემ, რო-
მელიც ხათვისცომოს გამგეობასთან ერთად უანგაროთ
ემხახვრენ ქართულ საქმეს, თანახმად ღლის წეხრივისა
გააკეთა მოხსენება მათ მუშაობის შესახებ და ხარევი-
ლოებას მანვე გააცნო ხათვისცომოს ანგარიშები.
ბაჯონი ოთარ ჰაჯარიძე სამწუხაროდ პირად მდგომარეო-
ბის გამო გადადგა, და უხურვა მომავალ თავჯდომარეს
წარმატებები.

ხინანულით უნდა აღვნიშნოთ, რომ თავჯდომარეობაზედ
ყველა წამოყენებულ კანდიდატებმა უარი განაცხადეს,
რაც ფრიად სამწუხაროა.

მწლიერების გრძნობით აღვნიშნავთ, რომ ყოფილ კომიტე-
ტმა, თავზედ აიღო ხათვისცომოს საქმიანობის მართვა
გამგებლობა, და მომავალი თავჯდომარის კანდიდატის
გამონახვა ამა წლის ივნისადმე, რისთვისაც იხინი
ამ თავდადება ერთგულეებისათვის დიდი მადლობის ღირსნი
პრიან, და უხურვებთ მათ გამარჯვებებს.

ქართული საქმისათვის გულ შემადვივარი დამხწრე.

სამკლავი

ვალკო ჩუბინიძე.

1891-1988 წ.

---.---

22 აგვისტოს 1988 წელს, გულის შეტევით 97 წლის ასაკში გარდაიცვალა მის ბინაზედ ვალკო ჩუბინიძე, რომელიც იყო უხუცესი ქვერი ს.ს.დემ. პარიზის ორგანიზაციის :

ვალკო ჩუბინიძემ გვთხოვა, რომ მისი გარდაცვალების შემდეგ, მის საფლავზედ არც გვირგვინები მგწავანა, არც ხიფყები ყოფილიყო წარმოთქმული, და არც ნეკროლოგი დაწერილიყო მასზედ რომელიმე ბეჭვლით ორგანოში, რასაც ხინანულით ვახრულებთ, და უცხადებთ მის დამწუხრებულ ოჯახს ჩვენს გულწრფელ სამძიმარს და ვიზირებთ მათ უზომო ხევდას.

ვალკო ჩუბინიძე დაკრძალულია, ლევილის ძმათა სასაფლაოზე.

საუკუნო იქნეს ხსენება მისი.

---.---

ნიუორკში გარდაიცვალა ქეთევან ბაგრატიონ- ნაკაშიძისა. მის ჭირის უფლებს უცხადებთ ჩვენს მწუხრით აღსავსე სამძიმარს. საუკუნო იყოს ხსენება მისი.

---.---

პარიზში გარდაიცვალა გოგი ბერიძე. დაკრძალულია ლევილის ძმათა სასაფლაოზედ. უცხადებთ მის ოჯახს ჩვენს უღრმეს სამძიმარს. საუკუნო იყოს ხსენება მისი.

---.---

ბენო რამიშვილი.
1908-1989 წ.

---.---

81 წლის ასაკში უცხოეთშიდ გარდაიცვალა ბენო რამიშვილი, ის იყო უფროსი ვაჟი პაქარა დამოუკიდებელ საქართველოს დიდი მინისტრის ნოე რამიშვილის, რომელიც ბოლშევიკურ რუსული ჭყვიით 1930 წელს ლაჩრულათ მოგვიკლეს პარიზის ერთ-ერთ ქუჩაზედ.

ჩვენდა სამარცხვინოთ ქართველი კაცის ხელმა უცხოეთში მას გაუგმირა ის გული, რომელიც მუდამ ხემადა ჩვენ განაწამებ დაპყრობილ საქართველოს განთავისუფლებიანთის.

ადრე დაობლებულ ოჯახის ბურჯი გახდა ჯერ კიდევ ხელ ახალგაზრდა ბენო, რომელმაც მის ღრმად დამწუხრებულ საყვარელ დედას, დებს და მამას არ მოაკლტ მისი სამაგალითო დაუშრეცელი მშრუნველობა, და მისი ერთგული მსახურობით არ გააღივა უღროოდ დაღუპულ მამის ღირხეული დიდებული კერა.

ბენო იყო განათლებით ინჟინერი, უაღრესი პაქრიოლოგი და ქებული პაქიოსხანი პიროვნება.

ყამთა ვითარებამ კიდევ მომცადა ერთი კარგი ჩემი

სიყრმის შეგობარი უცხოეთში. შენ უნდა ყოველივე
ჩემი ჭირის უფალი შენ გამახწარი, ახე ინება უბნა-
ესმა.

ბენოს ნემდი 16 თებერვალს მწუხარებით მივაბარეთ
თვითის ძმათა სახაფლავს. შენს კუბოს თავს ადგიან
და ვფირიან შენი მეუღლე, შენი და ნუცა, შენი ძმა
კაკი, და მათთან ერთად ვფირი მეც საყვარელო ძმამ
შენო.

საუკონო იყოს სხენება შენი.

ღ. ვ.

---.---

ქალაქ ხოშოდან მივიღეთ ღეპემა, ხოშოს სათვიხტომოს
თავჯომარიდან ჩვენ მცხოვან ამხანავ გრიგოლ
კვარცხავადან, რომელშიდაც გვთხოვს ღრმა მწუხარების
სამძიმარი გამოუცხადოთ აწ განსვენებულ ბენოს ქვრივს
და ნოე რამიშვილის დიდებულ ოჯახის წევრებს, ბენოს
და-ძმას ნუცას და კაკის, მთელი სათვიხტომოს და მიხი
სახელით, რასაც დაუყოვნებლივ ვახრულებთ.

---.---

"ჩვენი დროშის" რედაქცია უღრმეს მადლობას უხსნა და
ყველას ვიხი კეთილშობილობით, და მეოხებით ყურნალი
განაგრძობს არსებობას.

მასალები და ფულადი დახმარებაუნდა გამოიგზავნოს

შემდეგ მისამართზე:

PAGAVA LEVAN
3 RUE ADOLPHE CHERIOUX
92 - 130 ISSY LES MOULINEAUX

Tel.: 46.42.48.23.

შემომწირველთა ხიის გავრძელება.

1. პიროვნებათა უფლების დამცველ ხელისუფლებას	2000	ფრ
2. რუბენ გვეჯაძე	150	-
3. მკითხველი	159	-
4. თათარხან ანთაძე	200	-
5. პავლე ვაშაძე	300	-
6. გიორგი მორალიშვილი	217	-
7. გრიშა ლომაძე	300	-
	<u>3326</u>	-
ხალაროს ნაშთი	<u>+ 2665</u>	-
	<u>5991</u>	-
	=====	

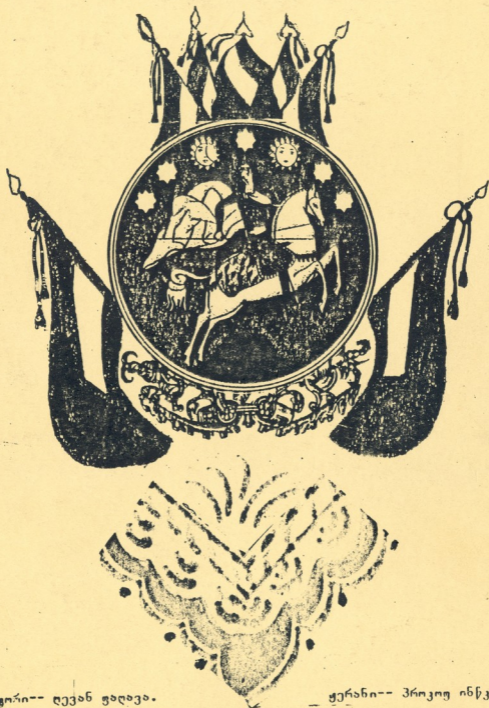
ხალაროშია : 5991 ფრანკი + 200 დოლარი.
=====

თებერვლის ყურნალის ხარჯები გამოქვეყნებულ იქნება
შემდეგ ნომერშიდ.

გვერდი.

1. პრეზიდენტის სურათი.
3. ხუთი წელი - პარიზი 1926 წელი-----ნოე ყორღანია.
5. ნოე ყორღანიას პასუხი სხვა და სხვა კითხვებზე
(ამონაწერები მის თხუზღულებიდან)
23. ნოე ყორღანიას დაბადებიდან 121 წლის შესრულე-
ბის თავზე.-----ლევან ფალავა.
27. მამა ჩემს ნოე ყორღანიას.--ახმათ ყორღანია.
29. ხადლეისო.-----ლევან ფალავა.
37. ერთად -----პოეტი ნოდარ ჯალაღანია.
39. სამახსოვრო მოხსენება, საქართველოს დაპყრობის
შესახებ , საბჭოთა წითელ არმიის მიერ 1921 წელს
47. თავისუფლების ქარცია ხაზ. რუსეთში შემავალ
ერებისა.
49. "ლოქმორ" ინახარიძის რამე რუმეები ემიგრაციაში.
54. წერილი რედაქტორის მიმართ.
58. ქრონიკა.
59. სამგლოვიარო.
63. "ჩვენი დროის" ანგარიში.

რედაქტორი-- ლევან ფაღავა.

შეარანი-- პრიკოლ ინჟინრევი.

Redacteur: Levan FAGAVA
3 rue Adol. Chérioux
92130 Issy les Moulineaux

Hors commerce

N° 115.

Gérant: Pr. intskirveli